

ישעיהו בן ברוך Yeshayahu Ben Baruch

00:00:12:14 00:00:00:04
שמי איסאייס ברקאו או בן ברוך ישעיהו,
נולדתי באמבו-בר, אוזבה.

00:00:25:01 00:00:12:16
גדלתי במקום שנקרא סקליט. נולדתי
בשנת 1944, לפי הספירה האירופית.

00:00:31:13 00:00:25:04
מה שמו של אביך?
- לאבי קוראים קס ברקאו ילאו.

00:00:45:18 00:00:31:16
שמה של אמי אזגצ' זרובבל. כבן בכור
להוריי, גדלתי בצורה טובה מאוד,

00:00:48:20 00:00:46:08
במה עסקת באתיופיה?

00:00:58:05 00:00:49:06
בילדותי, בגיל 6, התחלתי
ללמוד לימודי קס,

00:01:09:22 00:00:58:07
אחרי שנתיים הפסקתי את הלימודים
והתחלתי לעבוד כרועה צאן.

00:01:21:14 00:01:10:00
כמו כל החברים שלי, אני גם הייתי שומר
את הצאן של הוריי, הסבים והדודים.

00:01:28:06 00:01:21:17
מה פירוש של השם שלך?
- איסאייס זה ישעיהו בעברית.

00:01:42:02 00:01:28:09
ברקאו זה ברכיהו. אבל אבא שלי תירגם
את זה לעברית קרא לי ישעיהו בן ברוך,

00:01:46:04 00:01:42:05
לכן מאז שהייתי ילד קטן
שמי נקרא ישעיהו בן ברוך.

00:01:51:11 00:01:46:07
גם אני אהבתי את השם
ושמרתי אותו עד שעליתי ארצה.

00:02:00:24 00:01:53:14

אתה יודע לספור את אילן היוחסין שלך?
- אני יכול לספור עד סבא וזהו.

00:02:02:24 00:02:01:01
תספור לי.

00:02:13:03 00:02:03:01
-טסמה ילאו, ילאו ברקאו,
ברקאו איסאייס,

00:02:19:11 00:02:13:06
דניאל זאודיטו, זאודיטו ברקאו,
ברקאו הוליד אותי, את איסאייס.

00:02:23:13 00:02:20:11
מה היה העיסוק של ההורים שלך?

00:02:34:15 00:02:24:05
אמא שלי הייתה עקרת בית,
אבא שלי היה גם קס וגם חקלאי,

00:02:41:07 00:02:34:17
וגם אורג בדים, וגם מכין כלי עבודה
בנפחות, הוא עבד בהרבה תחומים.

00:02:54:21 00:02:41:12
אבל העיסוק העיקרי של אבי היה להסתובב
במקומות שונים וללמד על היהדות.

00:03:12:07 00:02:55:10
זו התמונה של ההורים שלי, מה שמעניין
שההורים שלי הביאו אחד עשר ילדים,

00:03:23:03 00:03:12:22
ועם כל זה לא ראינו שום מצוקה וסבל
בבית שלנו, גדלנו בתנאים טובים,

00:03:32:01 00:03:23:06
החיים בכפרים לא קלים, אם את יודעת,
כשהוא מסתובב בין מקומות כקס,

00:03:35:20 00:03:32:04
מי יעבד את הקרקע?
הרי אני עדיין ילד קטן,

00:03:42:01 00:03:35:22
אבל אנשים אחרים היו באים לעבד את
הקרקע שלנו, היו שתופי פעולה טובים,

00:03:45:04 00:03:42:03

וכך הגענו למקום
די טוב במרוצת החיים.

00:03:54:00 00:03:45:07
אני הבן הבכור, כמו שאת יודעת הבכור
הוא הראשון לקבל משימות במשפחה,

00:04:00:02 00:03:54:02
אני הולך אחר אבי, הוא הדוגמא שלי,
מה שטוב אצל אבא שלי,

00:04:05:13 00:04:00:06
הוא לא היה מעוניין שאני אהפוך
להיות רועה צאן וחקלאי,

00:04:12:06 00:04:05:16
החלום שלו היה מאז שהייתי ילד קטן,
שאני אלמד על יהדות, אהיה כמוהו,

00:04:20:02 00:04:12:08
או המטרה שלו בכללי הייתה,
שאגיע לישראל עם ידע. תמיד!.

00:04:30:09 00:04:20:06
כל הזמן היה אומר לנו, שאנחנו נהיה
אנשים דתיים, נלמד תורה,

00:04:37:04 00:04:30:13
ולהגיע בארץ הקודש.
זה מה היינו לומדים כל הזמן.

00:04:48:08 00:04:37:06
אבל אבא לבדו לא יכול לפרנס משפחה,
לכן אני הפסקתי את לימודי הקס,

00:04:59:24 00:04:48:10
והפכתי להיות רועה צאן. הלכתי
בעקבות אבי, והגעתי איפה שאני כרגע.

00:05:05:05 00:05:00:03
איך קוראים למקום שבו נולדת וגדלת,
ואיך נראה המקום?

00:05:18:02 00:05:05:11
נולדתי וגדלתי עד גיל שנה
באמבו-בר, אוזבה.

00:05:29:17 00:05:18:12
כך נראים הבתים או מה נקרא גוג'ו,
כאן גדלנו.

00:05:35:03 00:05:29:18

זה היה הבית שלכם?
- זה היה הבית של ההורים שלי.

00:05:40:02 00:05:35:06

כשצילמו את התמונה הזו,
אני לא הייתי בבית כבר.

00:05:44:02 00:05:40:05

תמונה זו צולמה ע"י מישהו שהלך
מישראל לשם, קוראים לו אהרון כהן,

00:05:47:10 00:05:44:04

הוא הלך לשם לבקר,
צילם את הבית והביא לי לארץ.

00:05:59:02 00:05:48:17

איך היה נראה המקום?
מה אתה זוכר ממנו?

00:06:10:07 00:05:59:05

הסביבה מאוד שקטה, אוויר צח,
מלא עצים, דשא,

00:06:20:11 00:06:10:22

אין רכבים כמו בארץ וההורים
לא דואגים שמא הילדים יידרסו,

00:06:25:17 00:06:20:13

אולי היו דואגים קצת
שלא ייפגעו ע"י חיות בר.

00:06:31:02 00:06:25:19

היינו נהנים, מתרוצצים לכל מקום,
הכל פתוח, לא היו דאגות.

00:06:41:18 00:06:31:08

הדאגות זה של ההורים.
במקום בו גדלתי היו לי חברים קרובים,

00:06:53:17 00:06:42:04

באתיפיה חבר זה לא כמו חבר בארץ,
שם חבר זה יותר טוב מאחים ואחיות,

00:06:59:04 00:06:53:20

כי יוצאים מהבית ביחד וחוזרים ביחד,
אם טועים במשהו נענשים ביחד.

00:07:05:24 00:06:59:06

בצורה כזאת גדלתי.
בנוסף לזה גם יש לזכור את מפלי המים,

00:07:13:21 00:07:06:02
אני, כבן של קס, לא יכול להיכנס
הביתה אחרי שהייתי בחוץ בכל מקום,

00:07:18:08 00:07:14:00
קודם אני צריך לכבס בגדיי, להתרחץ,
לעבור תחקיר, איך היה היום,

00:07:23:11 00:07:18:10
מה אכלתי בחוץ,
עם מי הייתי כל היום וכו'.

00:07:32:09 00:07:23:13
לא ביישתי את ההורים ולא אכזבתי
אותם, אחרי זה גם הייתי שומר על אחים שלי.

00:07:36:17 00:07:32:11
מי הילדים שאתה משחק איתם?
האם הם מהסביבה שלך?

00:07:40:17 00:07:36:19
האם יש נוצרים ביניהם?
האם היו יהודים?

00:07:44:14 00:07:40:23
לרוב משחק עם ילדים
קרובי משפחה ושכנים.

00:07:51:00 00:07:44:17
אבל כשאת יוצאת לרעות צאן
נפגשת גם עם נוצרים,

00:07:56:16 00:07:51:03
אחרי שנפגשת איתם, לא תוכלי להיכנס
הביתה מבלי לכבס בגדייך ולהתרחץ.

00:08:00:03 00:07:56:18
לא סתם נכנסים הביתה
כי זה הבית של ההורים.

00:08:09:15 00:08:00:05
גם מלמדים אותנו שלא רק לא אוכלים
ושותים עם מי שלא יהודי,

00:08:15:10 00:08:09:19
אלא גם אם היו נגיעות פיזיות איתם,
אזי אנחנו מתרחצים ומכבסים את בגדנו.

00:08:23:15 00:08:15:13
או נניח הלכנו לשוק בעיר, כשחוזרים
משם היינו חייבים להתרחץ לפני כניסה הביתה.

00:08:30:22 00:08:24:00
היית בבית ספר כשהיית קטן?
באיזה גיל התחלת ללמוד?

00:08:39:05 00:08:30:24
היה בית ספר באמבו-בר.
בהתחלה כשגרת'י בסקליט,

00:08:43:00 00:08:39:08
החברים שלי היו רחמים אלעזר
(עיתונאי בשפה האמהרית בקול ישראל),

00:08:50:11 00:08:43:02
ועוד רבים אחרים. אחרי זה אבא שלי
הלך לאסמרה כדי ללמוד,

00:08:58:03 00:08:51:00
בכפרים היינו לומדים מתחת לעצים,
לימודי קס, היו מלמדים מתחת לעצים.

00:09:01:17 00:08:58:04
היינו לומדים תפילות וברכות כגון,
ברוך אתה אדוניי מלך ישראל,

00:09:08:01 00:09:01:19
אבל אחרי שאבא שלי חזר מלימודים
באסמרה, היו איתו עוד קסים,

00:09:19:03 00:09:08:03
עזבנו את סקליט ועברנו לאמבו-בר. כאן
היו גרים קרובי משפחה שלו כולל אמא שלו.

00:09:35:17 00:09:19:20
באמבו-בר היה מלמד לימודי חול,
מורה בשם אבא ביוך איסאייס, ז"ל.

00:09:42:17 00:09:36:10
התחלתי ללמוד אצלו מאות א',
או חיבור מרמת חיבור בסיסי,

00:09:47:23 00:09:42:20
כמו אחד ועוד אחד, למדתי אצלו.
בהתחלה היינו לומדים בתוך גו'גו קטן,

00:09:53:05 00:09:48:00

אבל עם הזמן זה הלך והתפתח
לכדי בית ספר גדול.

00:09:59:00 00:09:53:07
מי היה בשלטון באותה תקופה,
האם אתה זוכר?

00:10:09:14 00:09:59:03
מי שהיה בשלטון באותה תקופה
היה הקיסר היילה-סלאסה.

00:10:21:02 00:10:09:18
אני זוכר את דוד שלי, גטה אסרסו,
יותר נכון, דוד של אבא שלי,

00:10:33:11 00:10:21:04
כשהיו עושים בעיות ליהודים, הוא היה
הולך אפילו עד אדיס אבבה,

00:10:36:06 00:10:33:14
היה מייצג את היהודי שבבעיות,
והיה מוכיח את חפותו, ומוציא אותו חופשי.

00:10:45:13 00:10:36:08
הוא היה אדם גדול. היו עוד כמוהו
למשל קס בירהן היה איש גדול.

00:10:53:21 00:10:45:24
מה טוב שם, נניח אם אני ואת רבים,
לא מתלוננים במשטרה,

00:11:00:12 00:10:53:23
אלא מטפלים במחלוקת
באמצעות זקני המקום.

00:11:03:12 00:11:00:14
אנשים היו נשמעים להם,
היו מכבדים את דבריהם.

00:11:07:16 00:11:03:14
אין שקרים, אין זו אחותי, אין זה אחי,
הם שומעים את שני הצדדים,

00:11:15:21 00:11:07:19
דנים אותם ומיישבים ביניהם.
אני זוכר את הדברים האלה.

00:11:24:08 00:11:16:04
למה עזבתם את המקום
בו נולדת ועברתם לאמבו-בר?

00:11:33:15 00:11:24:11
עזבנו לאמבו-בר כי אחרי שאבא חזר
מלימודים באסמרה, הוא היה צריך ללמד,

00:11:43:16 00:11:33:21
אז באותה תקופה מי שהיה גדול הקהילה
היה אבא יונה בוגלה, ז"ל,

00:11:50:07 00:11:43:21
הוא היה נחשב נביא,
מה שהוא היה אומר היה קדוש,

00:11:54:20 00:11:50:10
אף אחד לא יכול להתנגד, אף אחד לא
היה מטיל ספק, כולם מסכימים ישר,

00:12:01:13 00:11:54:22
אז כשאבא לי חזר מאסמרה,
אני כבר התחלתי ללמוד באמבו-בר,

00:12:06:21 00:12:01:15
עוד לפני שאבא חזר מלימודים, אבל אחרי
שמסיימים את הלימודים באמבו-בר,

00:12:10:20 00:12:07:00
וצריכים ללכת לבית ספר מתקדם אחר,
אנחנו נתקלים בבעיה,

00:12:15:12 00:12:11:01
אם אנחנו, ביתא ישראלים, הולכים ללמוד
בעיר, משמעו אנחנו מתערבבים הנוצרים,

00:12:21:07 00:12:15:14
לכן מה שהמבוגרים אומרים לנו זה
ללמוד באותה כיתה עוד שנה ועוד שנה,

00:12:26:18 00:12:21:09
במשך ארבע חמש שנים היינו לומדים
באותה כיתה, את אותו חומר.

00:12:37:00 00:12:27:04
עם הזמן גם הפרנג'ים מאירופה
וממקומות אחרים התחילו לבקר אותנו,

00:12:46:10 00:12:38:01
למשל, דוקטור דני פתח מרפאה
בסביבה שלנו, בנה לנו בית ספר,

00:12:52:11 00:12:46:13

עכשיו למדנו עד כיתה ד',
ומה עושים עכשיו? לאן נלך?

00:12:58:14 00:12:52:17
אמרנו לעצמנו שאנחנו חייבים לשבור
את המחסום ולהגיע ללמוד בעיר ולהתקדם.

00:13:06:06 00:12:58:17
עכשיו רובנו התחלנו
למרוד נגד ההורים.

00:13:10:02 00:13:06:09
כלומר?
- אמרנו, אנחנו לומדים כאן כל הזמן,

00:13:15:13 00:13:10:04
וזה לא מקדם אותנו לשום מקום,
אנחנו לומדים בקיץ,

00:13:23:19 00:13:15:16
ועובדים בחקלאות בחורף ולא התעמקנו
בלימודים שיקדמו אותנו להגיע רחוק,

00:13:28:13 00:13:23:23
לחצנו על ההורים והצלחנו לבסוף
להגיע לערים וללמוד שם.

00:13:30:14 00:13:28:15
מה זה אומר לחצנו?

00:13:33:14 00:13:30:16
כי אנחנו לא נלך,
אם ההורים לא מרשים,

00:13:40:01 00:13:33:16
זה לא כמו היום,
אז היינו רואים בהורים כמו אלוהים,

00:13:43:07 00:13:40:08
אם הם אומרים שאת לא הולכת,
אז את לא תלכי.

00:13:51:00 00:13:43:09
אם מסכימים שנלך אז מה טוב, מצוין.
כך שאנחנו היינו חייבים את האישורים שלהם.

00:13:56:02 00:13:51:03
לכן לא הולכים נגד ההורים.
אין את זה.

00:13:59:12 00:13:56:05

לכן, אנחנו היינו חייבים
את האישורים של ההורים.

00:14:06:09 00:13:59:15

מצאנו כמה אנשים שיעזרו לנו, אני למשל,
היה לי חבר, קראו לו צגאו יצחק,

00:14:11:03 00:14:06:12

גדלנו ביחד, למדנו באותה כיתה.
חשבנו מה לעשות.

00:14:20:11 00:14:11:22

החלטנו ללכת לעיר ללמוד. התחזינו
כאילו שאנחנו הולכים לשוק והגענו לעיר,

00:14:30:18 00:14:20:14

והגענו לגונדר לבית ספר "צדיקו יוחנס",
אנחנו באנו מכפר ולא יודעים להתמצא בעיר,

00:14:33:19 00:14:30:21

לכן שאלנו אנשים
עד שהגענו לבית הספר.

00:14:38:06 00:14:33:21

כשביררנו אם יש מקום,
אמרו לנו שיש מקום אחד.

00:14:44:08 00:14:38:10

חבר שלי קצת יותר מבוגר ממני, לכן
אמרו לנו כי יקבלו אותנו ואני אלך הביתה.

00:14:55:20 00:14:44:11

זה דבר לא פשוט, חשבתי לעצמי, חבר שלי
התקבל ללמוד בעיר ויתקדם, מה יהיה איתי.

00:15:01:04 00:14:55:23

כעת הוא סיים את ההרשמה
וחזר איתי לכפר.

00:15:11:06 00:15:01:06

ביקשתי ממנו שיבוא איתי לבית שלי.
אבא שלי מכיר את המנהל של בית הספר,

00:15:15:22 00:15:11:08

ניגשתי לאבא שלי ואמרתי לו,
אבא אם צגאו הולך ללמוד שם,

00:15:23:20 00:15:16:00

אני לא יכול להישאר בבית. לא חסרים

חברים בסביבה, יש גם את אחים שלי,

00:15:29:06 00:15:24:00

אבל מי שסתם גדלת איתו ומי עברת איתו
חוויית של משחקים וצחוקים זה לא אותו דבר.

00:15:34:02 00:15:29:08

אבא שאל אותי, מה אתה רוצה, אמרתי לו
שאני רוצה ללמוד בבית ספר שהוא לומד.

00:15:37:19 00:15:34:05

אבא אמר אבל המורים
אמרו לך שאין מקום,

00:15:42:21 00:15:37:21

אבל אני אמרתי לו שיבוא איתי וישאל
את המנהל בעצמו, כי הוא מכיר אותך,

00:15:50:12 00:15:42:24

אבא הסכים לבוא איתי כי הוא יודע כמה
חברים טובים אנחנו ועל הקשר העמוק בינינו.

00:15:59:07 00:15:50:14

הלכנו לעיר, תחשבי שבעיר אנחנו צריכים
לחפש את הבית של המנהל,

00:16:05:11 00:15:59:11

הגענו לבית הספר, שם ביקשנו ממישהו
שייקח אותנו לבית של המנהל,

00:16:14:00 00:16:05:13

כשהגענו לבית שלו, המנהל היה בבית,
הם התחבקו והתנשקו,

00:16:16:09 00:16:14:03

הוא ואבא שלך?
כן, עם אבא שלי.

00:16:23:11 00:16:16:11

אותי מדאיג זה האם יקבלו אותי
או לא ולא הקשר ביניהם.

00:16:28:13 00:16:23:13

אמר לנו להיכנס לבית
אבל אבא לא יכל להיכנס לביתו.

00:16:32:24 00:16:28:16

לכן ישבנו בחוץ, אז אבא אמר לו,
הבן שלי היה אצלכם כדי ללמוד,

00:16:34:19 00:16:33:01
המנהל אמר לו, נכון, הוא
היה אצלנו, זה הבן שלך?

00:16:37:18 00:16:34:21
אז אבא ענה כן. המנהל המשיך
ואמר שהבעיה שאין מקום פנוי,

00:16:45:01 00:16:37:20
אבא התחנן שיכניס אותי איכשהו, חבר
שלי בכיתה ד' 1 ואני רוצה להיות איתו,

00:16:50:06 00:16:45:03
אבא ביקש ממנו שיקבל אותי
כדי שלא אתדרדר אם לא אלמד.

00:17:00:01 00:16:50:09
בסוף קיבל אותי. באתי לבית ספר
"צדיקו יוחנס", לומד עם חבר שלי.

00:17:10:03 00:17:00:06
הבעיה הייתה כשחזרתי עם אבא אחרי שדיבר
עם המנהל, היה נחל שקראו לו "מגאצ",

00:17:15:07 00:17:10:08
אבא אמר לי שאנחנו צריכים להתרחץ
בנחל ולא נחזור הביתה מבלי להתנקות,

00:17:20:06 00:17:15:09
אמרתי לעצמי, וואי איך אוכל להתמודד
עם זה כל פעם שאני חוזר מבית הספר,

00:17:26:10 00:17:20:08
באותו יום, התרחצתי איתו,
כיבסנו את בגדנו, חזרנו הביתה,

00:17:34:02 00:17:26:14
באותו יום בערב ישב איתי והתחיל להסביר
לי מה לעשות, שלא אוכל אוכל,

00:17:38:10 00:17:34:05
שלא אשתה שתייה,
אבוי לי אם אעשה זאת,

00:17:47:02 00:17:38:13
קיבלתי את כל ההנחיות שלו.
אחרי זה חזרתי עם חבר שלי לעיר.

00:17:56:22 00:17:47:06
בעיר לא השכרנו דירה,

מה יהיה איתנו, איפה נישן?

00:18:07:22 00:17:57:01
היה מוסלמי בשם "טביט",
הייתה לו דירה.

00:18:14:13 00:18:08:04
כשאנחנו הולכים לעיר,
לוקחים איתנו צידה,

00:18:21:00 00:18:14:16
כי אני לא יכול לאכול שם ולשתות שם,
לכן אני חייב לקחת אוכל.

00:18:32:14 00:18:21:06
ביקשנו מ"טביט" שיתנו לישון במחסן שלו,
על השקים שלו, אחרי הלימודים,

00:18:36:16 00:18:32:16
הסכים ונתן לנו לישון, איך שהוא
נשארנו שם הרבה זמן.

00:18:42:19 00:18:36:20
כשגרים במקום כזה,
מה קורה לצידה שאנחנו לוקחים?

00:18:52:16 00:18:42:21
אין מקרר כמו בארץ, את הצידה שלנו
אוכלים לנו עכברים, מתקלקל,

00:18:58:10 00:18:52:18
בכל זאת אנחנו לא נשברים
וממשיכים בלימודים,

00:19:06:02 00:18:58:14
שנה לאחר מכן יחד עם חברים נוספים
שכרנו דירה והתחלנו לגור בשכירות.

00:19:16:03 00:19:06:04
נרחיב על זה אחר כך, נחזור לכפר כעת,
זה היה כפר שרובו יהודי?

00:19:25:01 00:19:16:07
כן. למשל הכפרים הגדולים המאוכלסים
ברוב יהודי הם, אמבו-בר, סרמלה,

00:19:34:02 00:19:25:03
אוזבה, ווייניה, ווגלו, צדא, אם נלך
קצת רחוק יש גם באטייה, סקליט,

00:19:37:24 00:19:34:06
יש גם בווגרה ובהרבה מקומות אחרים.

00:19:45:24 00:19:38:02
גם אפשר לזהות כפרים
יהודים מכפר נוצרים.

00:19:47:24 00:19:46:02
איך אפשר להבחין בזה?

00:19:57:04 00:19:48:01
-יש גוג'ו, בית כנסת בכל כפר,
על בית הכנסת יש את מגן דוד.

00:20:01:24 00:19:57:07
גם אם לא שמים מגן דוד,
יש סימנים אחרים. כך אפשר לזהות.

00:20:03:10 00:20:02:02
איזה סימן יש?

00:20:17:07 00:20:03:13
-למשל כשבונים את הגוג'ו, עושים צורה
שפיצית, מסביב לשפיץ שמים לולאה,

00:20:22:17 00:20:17:09
אם במבנה כזה לא גרים אנשים
סימן שזה בית כנסת.

00:20:35:13 00:20:22:17
איך היו היחסים עם השכנים
הנוצרים או המוסלמים?

00:20:46:20 00:20:35:19
מוסלמים לא הכרתי
עד הגעתי לערים,

00:20:51:21 00:20:46:23
אבל הנוצרים בכפרים היו רואים
אותנו כמו קרובי משפחה שלהם.

00:20:55:02 00:20:51:23
היו רואים אותם כמו
אחים ואחיות שלהם.

00:21:02:11 00:20:55:04
יש בכל מקום אנשים לא מחונכים,
פה ושם, אבל רובם המוחלט לא הפריעו לנו,

00:21:08:02 00:21:02:13

בחתונות היו באים אלינו,
בחגים שלנו היו באים לשמוח איתנו,

00:21:16:01 00:21:08:04

שרים ורוקדים איתנו.
היו מעטים שהיו מקללים אותנו,

00:21:21:12 00:21:16:03

קללות כמו "בודה", "קייילה", "ג'ירטאם",
אלה לא היו מעניינים אותי.

00:21:31:24 00:21:21:14

אבל הרוב המוחלט חי איתנו בשלום,
עבדנו ביחד, היינו שמחים איתם.

00:21:38:24 00:21:32:03

בהתחלה שמרנו על פרות ביחד
ואחרי זה גם למדנו ביחד בבית ספר.

00:21:45:03 00:21:39:01

היינו כמו אחים לכל דבר.
-אמרת שאבא שלך קס גדול,

00:21:48:08 00:21:45:05

גם היום הוא קס גדול,
- נכון, גם עכשיו הוא קס גדול. סליחה.

00:21:56:20 00:21:48:11

כמי שבא מבית דתי,
איך זה לגדול בבית דתי?

00:22:05:07 00:21:56:24

בשבילי אמונה זה לא דבר שמה בכך.
דת דורשת להיות דובר אמת,

00:22:13:20 00:22:05:10

מי שדתי אסור לו לרמות אחרים,
הוא צריך ללכת רק עם האמת,

00:22:21:18 00:22:14:10

למשל מה שהיו מלמדים ותנו בלימודי קס,
זה קודם כל להיות אמתיים,

00:22:27:02 00:22:21:21

קודם כל ליישם את מה מלמדים אותך,

00:22:36:08 00:22:27:22

רק אחר כך, אם תרצה להטיב ולעזור
לאחרים, תלמד את מה שלימדו אותך.

00:22:41:02 00:22:36:22
בנוסף לכך צריך להיות
נקיים וטהורים,

00:22:46:21 00:22:41:05
אם אתה לא נקי,
אז כל מה שלמדת הלך לאבוד.

00:22:57:01 00:22:46:24
למשל בכפרים, אם את יודעת, כשהאימהות
שלנו בתקופת המחזור או ילדו תינוקות,

00:23:03:22 00:22:57:04
יש להן מקום מבודד, גוג'ו, שם יושבות
במשך שבעה ימים, או 40 יום או 80 יום.

00:23:11:06 00:23:03:24
אם תשאלו מאיפה בא כל זה, התשובה
היא שהכל נמצא בתורה, כתוב שם.

00:23:24:03 00:23:11:12
אל תשאיר לעצמך בלבד מה שלמדת,
תלמד גם אחרים, תעביר לאחרים.

00:23:40:05 00:23:24:12
אבל כשאתה מלמד, תלמד רק את האמת.
אל תרמה סתם, זה מה אני יודע מילדות.

00:23:44:12 00:23:40:07
איך אבא שלך היה מלמד
אותך את הדברים האלה?

00:23:51:24 00:23:44:15
להגיד לך את האמת, אבא שלי
לא היה איתנו הרבה,

00:23:57:24 00:23:52:02
הוא יודע שאנחנו גרים באזור
שיש בו הרבה קסים,

00:24:03:07 00:23:58:02
יש בו אנשים גדולים, יש בו אחדות,
לא היה חושב שאנחנו נהיה רעבים,

00:24:16:02 00:24:03:10
הוא היה מסתובבים בכפרים אחרים
והיה מלמד, הוא היה נשאר שם,

00:24:22:18 00:24:16:05
היינו שמחים לראות אותו והוא היה

עושה הרבה כדי למלא את הציפיות שלנו,

00:24:31:12 00:24:22:20
הינה למשל כתב כאן כל מה שלמד,
איפה הוא לימד בכל מקום,

00:24:35:08 00:24:31:16
איפה שהה בזמנים אלו,
כתב הכל.

00:24:40:06 00:24:35:10
כתב את הספר הזה אחרי שהגיע לארץ,
אבל הרבה ממה שכתב,

00:24:52:10 00:24:40:10
כשהיה בכלא, המשפחה שלו שרפה
לו אותם מחשש שאם יגלו אותם, יזיקו לו.

00:24:55:21 00:24:52:12
הוא היה מצטער על אובדן הספרים
האלו הרבה שנים,

00:25:00:22 00:24:55:24
כל מה שכתב מאז שהיה
עוד צעיר הלך לטמיון.

00:25:10:10 00:25:01:00
את זה כתב אחרי שעלה לארץ.
אביו של אבי נפטר עוד כשאבי היה קטן,

00:25:24:05 00:25:10:12
אחיו ודודים של אבא שלי לקחו את אבי
כדי לעזור לו כי הוא היה יתום מאבא,

00:25:35:07 00:25:24:08
הוא לא זרק את מה שהם לימדו אותו,
אני מתכוון לכך שאת מה שלמד,

00:25:39:24 00:25:35:10
העלה גם על הכתב
כדי להעביר לדורות הבאים.

00:25:45:02 00:25:40:03
הוא למד לימודי קס?
כן, בטח.

00:25:59:05 00:25:45:04
בעיקר למד לימודי קס
וספירת אילן היוחסין ותורה.

00:26:09:14 00:25:59:12

אחרי שלומדים עושים להם
בחינת להערכת ידע,

00:26:18:03 00:26:09:16

שניים או שלושה קסים יושבים מולו
ובוחנים אותו בעל פה.

00:26:26:06 00:26:18:05

אם הוא עובר את המבחן, יסמיכו אותו
להיות קס, אם לא אז יקרא "דבתרא".

00:26:35:18 00:26:26:24

אבא שלי היה "דבתרא" בהתחלה אבל אחרי
שהוא עבר את מבחן הערכה, הוסמך להיות קס.

00:26:46:02 00:26:35:20

היו הרבה כמוהו. הדבר החשוב ביותר
בלהיות קס זה לקיים את ההבטחה שלך,

00:26:49:22 00:26:46:04

ללמד את מה שלמדת
ולא להשאיר אותו אצלך,

00:26:55:06 00:26:49:24

מה זה "דבתרא"?
לפי מה שאמרת יש דרגות ללימודי קס.

00:27:01:03 00:26:55:09

דבתרא זה תלמיד שלא סיים את
הלימודים ושלא הוסמך להיות קס.

00:27:14:20 00:27:01:06

למשל אני הולך להיבחן, עברתי את חלק
מהשאלות ובחלק לא הצלחתי,

00:27:18:20 00:27:14:22

עד שאשלים את החסר
שלא ידעתי, אשאר כ"דבתרא".

00:27:24:13 00:27:18:22

היו הרבה שלא הצליחו לעבור
את הבחינה, ונקראו דבתרא.

00:27:36:16 00:27:25:10

גדלת בבית של קס עם הרבה אחים
ואחיות, מה זה אומר להיות בן של קס?

00:27:41:13 00:27:36:19

במה אתם הייתם שונים מאחרים,

השכנים שלא היו ילדים של קס?

00:27:50:23 00:27:41:15
אנחנו אותו דבר בפנים, אתיופים כמוהם,
ההבדל היה שאנחנו ילדים של קס,

00:28:02:05 00:27:51:01
שמצפים מאתנו להיות כמו אבא, ללכת
בעקבותיו, חוץ מזה אנחנו כמו כולם,

00:28:11:17 00:28:02:08
אנחנו מדברים את אותה שפה אמהרית,
אני לא הייתי מרגיש שונה בקרב החברים,

00:28:17:18 00:28:11:19
אני מרגיש שונה דווקא כשאני חוזר
הביתה ויושב עם ההורים,

00:28:23:04 00:28:17:22
שאומרים שאסור לעשות זאת זה ואת זה,
זה ההבדל היחיד בלהיות בן של קס.

00:28:26:01 00:28:23:06
כשאמרתי הבדל התכוונתי על
החינוך שמקבלים ביחס לאחרים.

00:28:30:18 00:28:26:03
יש הבדל בחינוך שמקבלים.
- מה ההבדל?

00:28:34:10 00:28:30:21
האם יכלת לצאת מהבית ולשחק עם חברים
כמו כולם, האם היית צריך ללמוד,

00:28:42:00 00:28:34:13
כלומר המשמעת שנדרשת ממך?
- המשמעת? הלוואי והיה את זה היום,

00:28:51:06 00:28:42:02
הכבוד שנותנים להורים היה מיוחד שם,
מי שנולד לבית דתי שהאבא קס,

00:28:57:08 00:28:51:09
מכבד את הוריי מאוד.
לא היינו יושבים איפה שאבא יושב.

00:29:00:23 00:28:57:10
כשאבא מגיע הביתה, היינו
מקבלים אותו בעמידה,

00:29:05:09 00:29:01:14
אולי קצת פחות מכבדים את אמא
כי אנחנו איתה כל הזמן,

00:29:10:00 00:29:05:11
אבל את אבא עוד כששומעים את קולו
מרחוק, היינו רצים לקבל את פניו.

00:29:13:06 00:29:10:04
כאלה דברים לא רואים בהרבה מקומות,

00:29:19:00 00:29:13:08
בנוסף לזה, הוא מלמד אותנו איך לכבד
את אבא ואמא, אנשים מבוגרים.

00:29:21:04 00:29:19:02
למשל כשהייתי שומר על פרות בשטח,

00:29:23:14 00:29:21:06
אם מישהו יותר מבוגר ממני,
גם אם במעט שנים,

00:29:29:09 00:29:23:16
הייתי קם מהמקום לכבוד.
- כשבא רועה צאן אחר?

00:29:35:10 00:29:29:12
כשמישהו קצת יותר מבוגר ממני מגיע,
הייתי קם כדי לתת לו כבוד.

00:29:41:04 00:29:35:12
כי כשאני עושה את זה הוא יברך אותי,
אומר, ברוך תהיה בני, ברוך יהיו הורייך,

00:29:43:14 00:29:41:06
אבל אם לא הייתי קם, היה אומר עליי
שאני לא מחונך,

00:29:45:22 00:29:43:16
ושגידלו אותי הורים לא מחונכים,
שאני ילד חצוף.

00:29:48:12 00:29:45:24
לכן אבא היה אומר לנו לכבד
אחרים כדי שלא יגידו עלינו כך.

00:29:50:24 00:29:48:14
זה מה שאנחנו לומדים כבנים של קס.

00:29:58:01 00:29:51:03

בנוסף לזה, למשפחה של קס בדרך
כלל אין הרבה רכוש או נכסים,

00:30:02:04 00:29:58:03

העושר של המשפחה הוא
לעבוד את אלוהים,

00:30:08:03 00:30:02:07

גם אם יש מעט לאכול, מתחלקים
במה שיש ולא אוכלים לבד.

00:30:11:22 00:30:08:05

אני זוכר פעם אחת היו
בעיות בבית, לא היה אוכל,

00:30:17:03 00:30:11:24

אז אבא שלי ביקש מאנשים בסביבה
לעבוד בנפחות אלצנו ולבנות כלי עבודה,

00:30:19:08 00:30:17:05

ואחרי זה שלח אותי עם הכלים שייצרו,
צירף אותי עם מישהו,

00:30:21:15 00:30:19:10

וביקש ממני למכור את הכלים
ולהביא גרעינים לאוכל,

00:30:23:11 00:30:21:17

לקחתי את הכלים, מכרתי אותם
והבאתי את התבואה,

00:30:29:11 00:30:23:14

חשבנו שזה יחזיק אותנו לכמה זמן
אבל אבא הוציא את התבואה,

00:30:32:16 00:30:29:14

וחילק בין האנשים בסביבה,
למרות שלנו לא היה מספיק,

00:30:36:19 00:30:32:18

אז שאלתי אותו, אבא למה אתה מחלק
את זה אחרי שאני הבאתי את כל הדרך,

00:30:42:20 00:30:36:23

הוא ענה, בני, גם הם רעבים בדיוק
כמוך, אוכל צריך להיות ביחד,

00:30:46:14 00:30:42:22

זה לא נראה טוב לאכול לבד.
גדלנו בצורה הזו.

00:30:58:09 00:30:47:00
כל אדם צריך לכבד אותו, כשמישהו
מדבר לא מתערבים בין דבריו,

00:31:09:05 00:30:58:11
כשמבוגרים מדברים צריך להקשיב להם,
אבל אל תנסה לתקן אותו.

00:31:15:23 00:31:09:06
לא רק אני למדתי את כל זה,
גם הילדים אחרים בכפרים לומדים,

00:31:19:24 00:31:16:00
כי היו הרבה קסים בסביבה
והיו הרבה מבוגרים,

00:31:22:24 00:31:20:03
תחת חיקם גדלנו.

00:31:32:08 00:31:23:03
-האם היו מכבדים אתכם יותר
כי אבא שלכם הוא קס?

00:31:47:04 00:31:32:10
למשל היה קס אחד אחר, בנוסף לאבא,
שלמדתי אצלו וחינך אותי,

00:31:57:22 00:31:47:08
קראו לו קס בירהן ברוך, היה קס גדול,
הוא היה מלמד אותנו מתחת לעץ,

00:32:03:07 00:31:57:24
אני הייתי ילד שובב,
אהבתי משחקים וצחוקים,

00:32:10:14 00:32:03:09
הקס היה אומר לי להפסיק עם זה
אבל אני לא הייתי מקשיב לו,

00:32:18:22 00:32:10:17
כי אבא שלי לא נמצא בסביבה ומרגיש חופשי,
אז הקס היה נותן קצת מכה עם המוט שלו,

00:32:24:00 00:32:19:01
אז אני שואל אותו למה הוא מרביץ לי,
אז ענה לי כי אתה לא מפסיק,

00:32:27:18 00:32:24:02
אמרתי לו שאקרא לו

"אבא קוביר" - מכה בראש,

00:32:35:21 00:32:27:20
מאז הייתי קורא לו "אבא קוביר".
לאיש הזה לא היה רכוש,

00:32:40:12 00:32:35:24
אבל בשביל אחרים
היה נותן את הנשמה שלו.

00:32:49:13 00:32:40:14
איך הוא היה עושה את זה, למשל כשמקבל
משהו, לא היה לוקח אותו לעצמו,

00:32:54:00 00:32:49:15
אלא היה אוסף את הקסים האחרים ולוקחים
את הדברים לבית כנסת והיו מחלקים לעניים.

00:32:58:09 00:32:54:02
הוא היה אומר שהקסים יסתדרו איכשהו
אבל אסור שאחרים יהיו רעבים,

00:33:01:14 00:32:58:11
במיוחד לא היה נותן
לאישה עניה לסבול,

00:33:10:19 00:33:02:05
זה היה מעשה גדול, לא היה מקרה כזה
שאתה אוכל כרצונך ואחרים רעבים.

00:33:15:12 00:33:10:21
את הדברים האלו אני זוכר,
יש לי צמרמורת,

00:33:19:09 00:33:15:14
כל פעם שאני נזכר בבן אדם הזה,
זולגות ממני דמעות,

00:33:25:15 00:33:19:11
למה? כי אין לנו היום אנשים כאלה,
אנשים כאלה היו דוגמא לכולם,

00:33:28:11 00:33:25:18
כולם רצו לשמוע אותם מדברים
ולא היה נמאס מהם.

00:33:32:01 00:33:28:13
התפילות שלהם היו מיוחדות,
האחדות שלהם היו מיוחדות,

00:33:39:18 00:33:32:09
תמיד רצו לעזור ולהטיב לאחרים
ולא היו להם כוונות זדוניות.

00:33:46:21 00:33:39:24
למשל כשמתחתנים
שמים סמלים מסביב לראש...

00:33:48:05 00:33:47:00
מה זה "קשרה"?

00:33:54:04 00:33:48:07
זה הסימן ששמים מסביב לראשו
של החתן, סימן בצבעים שונים,

00:33:59:09 00:33:54:08
כשהקס שם את הסימן על ראש החתן,
הוא מקבל כסף,

00:34:09:19 00:33:59:13
את הכסף הזה לא היה שם לכיסו,
אלא מסתובב ונותן להורי החתן.

00:34:22:00 00:34:09:22
כשאת גדלה בצורה כזו, את מתקשה לקבל
מנהג של אחרים שלא היו טובים כאלה,

00:34:27:17 00:34:22:06
היו עוד כאלה כמו אבא טוואבה,
שהיה גם אדם גדול,

00:34:37:07 00:34:27:20
אנשים שכולם הקשיבו להם, כולם היו
רוצים לשמוע את התפילות והברכות שלהם,

00:34:47:01 00:34:37:09
כולנו רצינו לשמוע אותם
וליישם את דבריהם,

00:34:54:00 00:34:47:05
והחברים שלך למשל,
מה הם חושבים עליך?

00:35:02:00 00:34:54:02
החברים שלי, בגלל שגדלנו ביחד מגיל
אפס ושיחקנו ביחד תמיד,

00:35:08:03 00:35:02:09
לא היו רואים בי כשונה וכמי שמגיע
לי כבוד מיוחד כי אני בן של קס.

00:35:12:07 00:35:08:06

כולנו היינו אותו דבר,
לא היינו שונים אחד מהשני,

00:35:16:19 00:35:12:09

גם אם הם יודעים שאני בן של קס,
אני מכיר את ההורים שלהם,

00:35:20:24 00:35:16:22

אני אוכל ושותה בבית שלהם,
אני משחק איתם, הם באים לבית שלי,

00:35:25:01 00:35:21:02

כך שלא היו הבדלים בינינו.

00:35:34:21 00:35:25:03

איך הסדר יום שלך נראה?
אתה קם בבוקר ומה אתה עושה?

00:35:46:08 00:35:34:23

כשהייתי ילד ממש קטן, הייתי קם בבוקר,
אם יש חלב ולחם הייתי אוכל,

00:35:54:19 00:35:46:11

ההורים מכינים קפה ושותים
ואז הולכים לעבודה בשדה, בבית וכו'.

00:36:04:15 00:35:55:01

מה שטוב היה שאף פעם לא שמעתי
משמיצים מישהו או מרכלים עליו,

00:36:09:00 00:36:04:19

אלא היו מתייעצים מה לעשות
והיו מחליטים יחד, במה לעזור לאחרים,

00:36:12:06 00:36:09:03

למשל אם היו בעיות למישהו,
נניח אם צריך עזרה בעבודות שדה,

00:36:21:03 00:36:12:10

היו באים כולם ועובדים אצלו בשדה,
למשל בתקופת הקציר,

00:36:26:03 00:36:21:06

באים כולם לשדה של מישהו,
קוצרים לו את היבול,

00:36:32:24 00:36:26:05

אחרי זה לא היו חוזרים הביתה, אלא

נשארים שם לילה תוך כדי שהם נהנים,

00:36:37:17 00:36:33:01
ואכלים, ולמחרת בבוקר מתחילים
לעבוד אצל מישהו אחר.

00:36:42:18 00:36:37:20
זה מראה על האחדות ביניהם,
על האהבה ביניהם.

00:36:47:00 00:36:42:21
הם היו כה צדיקים עד כדי כך
שהיה יורד גשם במידי,

00:36:54:24 00:36:47:03
כשהיו מתפללים ביחד בימי בצורות.
אני ראיתי את זה בעיניים כשהייתי קטן.

00:37:03:05 00:36:55:03
האהבה והאחדות היו משהו מיוחד. גם אנחנו
הילדים למדו מהם והיינו מאוחדים.

00:37:13:01 00:37:06:00
כילד קטן, מה אתה עושה
כשאתה נוגע במישהו בטעות,

00:37:21:01 00:37:13:03
כשאתה אוכל מה שלא
היית צריך לאכול?

00:37:30:02 00:37:21:19
אני למשל אחרי שהגעתי לעיר
לא הייתי משקר להורי...

00:37:34:18 00:37:30:04
אני שואלת בזמן שהיית בכפר.
גם כשהייתי בכפר לא הייתי משקר להם,

00:37:43:11 00:37:34:20
אם אני נפגש עם אנשים, נניח עם נוצרים,
והיו נגיעות בינינו במהלך משחקים,

00:37:50:02 00:37:43:14
אני לא מספר להם מה שהיה
אלא אני מתרחץ ומכבס את בגדיי,

00:37:52:17 00:37:50:07
אז הם מבינים את זה ושואלים
אותי עם מי הייתי היום,

00:37:54:16 00:37:52:20
אז אני מספר להם מה שהיה, ששיחקתי
עם הנוצרים והיו נגיעות בינינו

00:37:58:11 00:37:54:19
ולכן התרחצתי לפני שנכנסתי הביתה.
אבל אוכל לא הייתי אוכל בחוץ.

00:38:00:12 00:37:58:15
אז רק אם היו נגיעות?
כן.

00:38:04:07 00:38:00:17
מי הראה לך את זה בפעם ראשונה?
אבא שלך?

00:38:08:24 00:38:04:09
גם אבא שלי, וזה היה כך בכל הכפר
רק אחר כך לאט לאט זה נשכח,

00:38:18:07 00:38:09:05
הנוצרים הגיעו יותר עם הזמן, גם כמו
שאמרתי לך, אחרי שאבא שלי חזר מאסמרה,

00:38:25:12 00:38:18:10
הדברים התחילו להישכח. אבל לפני זה,
כולם בכפרים היו מקפידים על המנהג.

00:38:30:17 00:38:25:18
למשל אני פוגש אותך, נניח אחד מאיתנו
הוא נוצרי, אני לא הולך הביתה ונכנס,

00:38:42:14 00:38:30:21
אלא אני מספר להם מה שהיה, עלייך.
לפני שאני מספר להם, אני צריך להתרחץ

00:38:49:12 00:38:42:21
ולכבס בגדים, אם אלך ואספר להם לפני
שאהיה נקי, העונש יהיה חמור,

00:38:55:09 00:38:49:15
מה אתה אומר כשאתה מתרחץ?
אני הולך לים וטובל בתוך המים.

00:39:04:23 00:38:55:12
אתה מברך ברכה כל שהוא?
או שרק טובל במים, מתרחץ וזהו?

00:39:10:02 00:39:05:01
לא, לא הייתי מברך, לא יודע

אם יש לזה ברכות. יכול להיות שיש.

00:39:16:22 00:39:10:04

מה שאני למדתי מאבא שלי,
כדי שאלוהים יסלח על העברה,

00:39:19:02 00:39:16:24

אתה צריך להתרחץ ולהיות נקי וטהור.

00:39:25:05 00:39:19:04

הרי אני עברתי עברה בכך שלא הלכתי
לפני מה שאבא לימד אותי,

00:39:28:19 00:39:25:09

שלא להתערבב עם אנשים אחרים
ועל כך אני מבקש סליחה מבורא עולם,

00:39:32:12 00:39:28:22

אני טובל את עצמי במים, מכבס את
הבגדים שלי, וכך הייתי מטהר את עצמי.

00:39:39:08 00:39:32:14

אחרי זה אני נכנס הביתה, לא ישר
נכנס לבית מיד אחרי הכביסה והטבילה,

00:39:48:01 00:39:39:11

אני חייב לחכות בחוץ
עד שרואה כוכבים בשמיים.

00:39:50:04 00:39:48:04

עד שנהיה ערב...
-כן.

00:39:54:15 00:39:50:09

אם אני ישר נכנס לבית
מבלי להקפיד על הכללים אז בעיה,

00:39:58:14 00:39:54:17

הרי אני עשיתי עברה,
אני מחכה עד שרואים כוכבים

00:40:02:19 00:39:58:16

ועד שאבא בא ומאשר לי להיכנס. רק אחרי
שאני מקבל ברכות ממנו אני נכנס לבית.

00:40:10:12 00:40:03:08

כשאתה טובל במים, האם יש טקס מסודר
או שאתה נכנס כמו להיכנס לשחייה?

00:40:19:00 00:40:10:15

ומכבס את הבגדים וחוזר הביתה?
- בהתחלה אני מכבס את הבגדים, ואחר כך,

00:40:29:22 00:40:19:03
אני קושר את הבגדים עם חוט וטובל אותו
בתוך הים, ואחר כך אני טובל במים בעצמי.

00:40:32:09 00:40:30:00
כמה פעמים אתה טובל במים?

00:40:38:13 00:40:32:12
פעמיים שלוש או ארבע, מה שחשוב
זה הטבילה ולא כמה פעמים.

00:40:44:15 00:40:38:16
אחרי אני מחכה עד שהבגדים יתייבשו
ורק אז אני נכנס הביתה.

00:40:53:09 00:40:44:17
אם אני טובל מבלי שאני מכבס את הבגדים
וטובל אותם אז בעצם לא עשיתי כלום.

00:40:59:15 00:40:53:12
באיזה במקרים אתה חייב לטבול במים?

00:41:07:16 00:40:59:18
נניח, אני הלכתי לעיר,
כשאני חוזר הביתה,

00:41:13:05 00:41:07:19
אם היו לי נגיעות עם אנשים במהלך היום,
אני חייב להתרחץ לפני שאני נכנס הביתה.

00:41:19:09 00:41:13:13
ונניח אם אני ואת מדברים במרחק
כמו זה, אני לא חייב לטבול במים,

00:41:22:11 00:41:19:12
כי לא היו נגיעות עם אנשים.

00:41:33:06 00:41:22:14
דבר החשוב ביותר, נניח אני הלכתי
לבית של נוצרים ושתיתי חלב,

00:41:40:09 00:41:33:10
את החלב הזה חלב נוצרי, אני צריך
לדעת אם הוא אכל בשר לפני שחלב,

00:41:48:08 00:41:40:11
מה היה בידו לפני זה. עכשיו כשאני

חוזר הביתה, אני נכנס אחרי שהתרחצתי,

00:41:53:22 00:41:48:11
וכיבסתי, אבל ההורים שואלים אותי למה
התרחצתי, מה היה לי במהלך היום.

00:41:58:08 00:41:53:24
אז אני מספר להם ששתיתי חלב
אצל הנוצרים, אני חייב להתוודות,

00:42:02:04 00:41:58:10
זה וידוי לכל דבר, להגיד את האמת.
אז אבא נותן לי הנחיות מה לא לעשות,

00:42:10:05 00:42:02:06
מה לא ומה אסור לעשות,
שהמעשה אסור עבורנו בתכלית האיסור,

00:42:15:10 00:42:10:08
אני חייב להקשיב לו, ולהישמע לו,
אחרת אני אתדרדר.

00:42:20:12 00:42:15:13
מה עוד?
למשל איך אתם מתכוננים לשבת?

00:42:33:20 00:42:20:14
כחלק מהכנה לשבת ולחגים,
חייבים לכבס את הבגדים ולהתרחץ.

00:42:44:12 00:42:34:06
למשל ביום שישי עובדים עד הצהריים,
אחרי זה מתקלחים ומתכוננים לקבת שבת.

00:42:49:09 00:42:44:15
אסור להיכנס לבית כנסת
בלי להיות נקיים.

00:42:59:07 00:42:54:15
בית הכנסת היה קרוב לבית שלכם?

00:43:06:02 00:42:59:10
תלוי, למשל כשהייתי בסקליט,
היה קצת רחוק מהבית שלנו,

00:43:10:01 00:43:06:06
כשעברנו לאמבו-בר,
לא כל כך רחוק מהבית שלנו,

00:43:14:11 00:43:10:03

בסקליט היה במרחק
הליכה של לפחות חצי שעה,

00:43:18:11 00:43:14:15
באמבו-בר, היה במרחק של
לכל היותר רבע שעה הליכה.

00:43:23:16 00:43:18:15
מה שעוד מעניין הוא שכשאת הולכת
להתרחץ, אסור לך ללכת לנהר לבד,

00:43:28:01 00:43:23:19
אם הלכת לבד והתרחצת ותגידי שהתרחץ,
זה חסר ערך ומבוטל,

00:43:31:22 00:43:28:06
חייב שמישהו יראה ויודא שטבלת נכון.

00:43:35:14 00:43:32:00
האם כל אדם יכול לשמש כמוודא
או אנשים ספציפים?

00:43:39:13 00:43:35:16
למשל אם אני הייתי עם חברים שלי
וצריך לטבול,

00:43:43:03 00:43:39:15
אז אני הולך איתם
והם יראו כשאני טובל.

00:43:56:08 00:43:43:05
מקרה אחד שקרה לי, כשהייתי בסקליט,
כשהייתי לומד לימודי קס, ברחתי מהמקום,

00:44:13:04 00:43:56:11
כי התגעגעת לאמא שלי. הקס, המורה,
צבט אותי כעונש, ברחתי והסתתרתי,

00:44:20:05 00:44:13:06
אני פחדתי מאבא,
כולם מפחדים מאבות שלהם,

00:44:24:18 00:44:20:07
על אחת כמה וכמה כשאבא הוא קס
אז מפחד ממנו מתוך כבוד,

00:44:31:24 00:44:24:20
אני הסתתרתי בחדר האריגות,
התחילו לחפש אותי,

00:44:34:21 00:44:32:03
אתה מסתתר בתוך בית הספר,
או במקום אחר?

00:44:37:21 00:44:34:23
ברחתי משם כבר, אין
חדר אריגות בבית ספר,

00:44:41:13 00:44:37:24
לכן אני ברחתי משם והסתתרתי
איפה שאבא שלי אורג בדים,

00:44:52:04 00:44:41:23
כבר נהיה ערב וכשאבא חזר הביתה
בערב אמר לו המורה שהבן שלו נעלם,

00:44:58:18 00:44:52:08
איפה יחפשו אותי? בכל זאת
הם מסתובבים ומחפשים בכל מקום,

00:45:08:10 00:44:58:21
אני עדיין מתחבא שם, אז סבתא שלי,
ז"ל, הייתה קוראת לי משה,

00:45:14:01 00:45:08:12
היא אומרת שחוששת שחיות בר יאכלו
אותי, אני שומע כל מה שהם אומרים,

00:45:21:03 00:45:14:17
חיפשו וחיפשו ולא מצאו אותי.
השכן שלנו, קראו לו קפאלה,

00:45:27:01 00:45:21:06
שמעתי אותו בא לחפש, אז אני חיפשתי
מי שייקח אותי להורים ויגן עליי,

00:45:32:13 00:45:27:03
הוא לקח אותי אליהם, אבא אמר שאין
מצב שאני אשאר לילה בבית,

00:45:39:20 00:45:32:16
ושאני צריך לחזור לבית הספר, הוא אמר
שאני חייב להתקלח ולחזור ללימודים,

00:45:49:24 00:45:39:23
בבית ספר יש מקום שמתרחצים בו,
מקום מיוער וחשוך,

00:45:55:16 00:45:50:03
אני ילד קטן, איך אכנס לשם לבד?

אבל אבא מתעקש שאני צריך לעשות זאת,

00:46:00:15 00:45:55:19
לקח אותי לשם, היו גם מבוגרים אחרים
וביקשו שיוותר על זה, אך אבא סירב,

00:46:04:16 00:46:00:17
הוא אמר שאני חייב להתרחץ
ולחזור ללימודים עוד היום,

00:46:11:18 00:46:04:18
בסוף הגענו לנהר, הם איתי
וזה אומר גם הם כמוני, לא נקיים,

00:46:15:18 00:46:11:20
קשרו חוט מסביב למותניים שלי
כדי להכניס אותי למים,

00:46:18:19 00:46:15:20
מה קשרו עליך?
-חוט.

00:46:22:11 00:46:19:01
אחרי שקשרו עלי חוט,
אמרו לי להיכנס לים,

00:46:28:16 00:46:22:13
אבל כשנכנסתי לים, השתחרר החוט
ואני טבעתי בתוך הים,

00:46:35:19 00:46:28:18
אחרי זה אני לא זוכר כלום,
אני אפילו לא יודע מי הוציא אותי משם,

00:46:40:20 00:46:35:22
הפסקתי לנשום, אבדתי הכרה, עשו לי
החייאה, ואיך שהוא חזרתי להכרה,

00:46:45:06 00:46:40:22
אבדתי הכרה?
-כן, כי כשטבעתי, נכנס לתוכי הרבה מים,

00:46:49:23 00:46:45:09
הוציא אותי מהים, לחצו עלי והוציאו
את המים והתחלתי לנשום.

00:46:57:05 00:46:50:01
אבא שלי נבהל מאוד, גם המבוגרים
שהיו איתנו כעסו עליו מאוד,

00:47:01:14 00:46:57:07
כעסו עליו איך הוא יכול לעשות כזה
דבר לבן שלו, לבן הבכור שלו,

00:47:10:12 00:47:01:15
אמר להם שהמטרה שלו היא
שאני אהיה כמוהו, שאלך בעקבותיו,

00:47:13:20 00:47:10:16
בסוף באותו ערב אחרי כל
מה שהיה חזרת ללימודים.

00:47:17:17 00:47:13:22
לבית הספר שלך?
-כן, אצל אותו קס, מורה.

00:47:21:13 00:47:17:20
המקרה הזה נשאר חקוק במוח שלי.

00:47:25:20 00:47:21:16
אבל אני לא רציתי ללמוד
מאותו קס, מורה ולהיות כמו אבי,

00:47:29:07 00:47:25:22
גם כשהוא רצה מאוד עדיין לי
לא היה רצון לעשות זאת.

00:47:34:07 00:47:31:01
אז מה אתה רצית להיות?

00:47:43:05 00:47:34:09
האמת זה מהשמיים, אני תמיד הייתי
שומע על ירושלים,

00:47:49:09 00:47:43:07
לכן אני תמיד חלמתי, למשל
כשאבא שלי הלך לאסמרה,

00:47:54:07 00:47:49:11
היו צעירים קצת יותר גדולים ממני שגם
הלכו לשם ומשם לירושלים, באזור שנת 1955

00:47:59:12 00:47:54:10
אז אני חלמתי להגיע
איפה שהם הגיעו, ירושלים.

00:48:02:21 00:47:59:14
או שלצאת מהכפר, לעבור לעיר
ולהיות בן אדם.

00:48:07:00 00:48:02:24
מה זאת אומרת להיות בן אדם?
יש הבדל בין אנשים בכפר לאלה שבעיר?

00:48:15:11 00:48:07:02
כי אנשים בכפר תמיד עסוקים
בחקלאות ובבעיות, אין הזדמנויות להתקדם,

00:48:21:16 00:48:15:13
אבל בעיר, יש רכבים למשל, כשאני רואה
נוהגים אני רוצה שיהיה רכב ולנהוג,

00:48:27:20 00:48:21:18
לראות מקומות חדשים. אפילו נכנסתי
לתחנת משטרה כדי להיות שוטר.

00:48:37:00 00:48:27:23
אמרתי שנמאס לי. אז מה שראה את כל
זה אבא שלי חשש שזה הולך לכיוון לא טוב,

00:48:47:15 00:48:37:05
אז אבא אמר לי, בני תעשה מה שאתה אוהב,
תנסה למצוא את הדרך להגיע לירושלים,

00:48:58:00 00:48:47:17
כעת עברתי לעיר ולומד שם,
אולי את צעירה מדי בכדי לדעת,

00:49:04:24 00:48:58:03
אבל אז היו בעיות כי התלמידים
היו מתנגדים לשלטון, היילה-סלאסה,

00:49:13:07 00:49:05:02
אני סיימתי להבחן במבחן הארצי
ובדרך לגונדר, עצרו אותי,

00:49:23:21 00:49:13:10
מה שמחכה למי שנתפס זה מכות,
לכן אני ברחתי מהם ובאתי לאמבו-בר,

00:49:37:00 00:49:24:18
גם חבר שלי, הרב יוסף אדנה, גם הוא
ברח משם לאמבו-בר, כי רצו לעצור אותו,

00:49:41:24 00:49:37:02
שנינו נפגשנו באמבו-בר, דיברנו
בינינו והחלטנו לעבוד בחקלאות.

00:49:43:17 00:49:42:01
אז היית כבר גדול?

-כן.

00:49:47:20 00:49:43:19

בן כמה היית?
-הייתי בערך בן 18 או 19.

00:49:52:09 00:49:48:03

בזמן הזה כבר סיימת תיכון
ונבחנת בגריוות?

00:49:58:15 00:49:52:11

לא, עדיין לא סיימתי.
אז הייתי בכיתה ח'.

00:50:05:19 00:49:58:19

אז באנו לשם, אני מספר לך בדילוגים,
הגענו לאמבו-בר,

00:50:13:10 00:50:05:22

אמרנו לעצמנו, אם נחזור לעיר יעצרו
אותנו, אז היו מכים עצורים,

00:50:15:23 00:50:13:13

לכן התחלנו לעבוד בחקלאות בכפר.

00:50:22:06 00:50:16:00

בתוך כך, היה יום חמישי אחד,
ז"ל אבא יונה, אחזור אחורה קצת,

00:50:28:14 00:50:22:09

אבא יונה עשה לנו מבחן התאמה
כדי לשלוח אותנו לארץ,

00:50:35:00 00:50:28:19

אז אני והרב אדנה עברנו את המבחן,
כי אנחנו בנים של קסים ויודעים על הדת,

00:50:47:08 00:50:35:04

אבל הנושא נעלם, עד שהתלהבנו
ורצינו להגיע לארץ,

00:50:51:18 00:50:47:11

הופסק הרעיון כי נפתחה
מלחמת ששת הימים בישראל,

00:51:05:24 00:50:51:20

לכן אחרי זה חזרנו לבית ספר.
אחרי זה, נדמה לי היה זה בשנת 1969,

00:51:14:24 00:51:06:05

באוגוסט, אחרי סוף שנת הלימודים
וחזרנו לעזור להורים,

00:51:24:14 00:51:15:02
אז מי שהיה בעיר, בא עם הודעה
וקרא לי, כשהלכתי אליו,

00:51:29:16 00:51:24:17
אמר לי שהביא הודעה מגונדר,
כשהלכתי לשם וביררתי אמרו לי,

00:51:34:05 00:51:29:19
שאיסאייס ברקאו ויוסף אדנה צריכים
להגיע תוך שלושה ימים לאדיס אבבה,

00:51:42:03 00:51:34:07
אמרתי לעצמי איך מגיעים לשם. היה
בגונדר את הרופא גטהון טילהון, ז"ל,

00:51:49:14 00:51:42:06
אמרו לנו ללכת אליו ולדבר איתו,
אנחנו שמחנו מאוד, ההורים בנו.

00:51:52:21 00:51:49:17
איפה היו גרים ההורים באותו זמן?
-באותו מקום, במאבו-בר.

00:52:03:13 00:51:52:24
יש מנהג, שנקרא "מופר מטייה", מנהג
שעושים אחרי שמסיימים חרישת האדמה,

00:52:06:22 00:52:03:16
אז אני סיימתי את עבודת האדמה,
והייתי סתם משחק ומפריע קצת לאמא,

00:52:12:14 00:52:07:02
והיא הייתה באמצע הכנת אוכל,
אבא לא היה בבית,

00:52:17:09 00:52:12:22
הוא היה במשלחת
ב"חומרה" צפון המדינה,

00:52:21:20 00:52:17:13
אז כשקראו לי, אמא שאלה מי קורא לך?
אמרתי לה שזה ביוך מהרי,

00:52:23:20 00:52:21:22
המשיכה ושאלה, בשביל מה?
אמרתי שהביא לי מסמכים,

00:52:27:06 00:52:23:22
שאלה, איזה מסמכים?
זה על המבחנים שלך? סיימת אותם?

00:52:29:07 00:52:27:11
אמרתי לה שזה לא קשור למבחנים,

00:52:39:21 00:52:29:09
אמרתי לה שאבא יונה שלח לנו הודעות
שתוך שלושה ימים צריכים להגיע לאדיס אבבה,

00:52:42:01 00:52:39:23
היא שאלה, בשביל ללכת לאן?
עונה לה, כי אנחנו טסים לאיטליה,

00:52:46:12 00:52:42:05
היא התחילה לצרוח ולבכות,
אני שואל אותה, אמא למה את בוכה,

00:52:50:08 00:52:46:14
אז היא אמרה לי כי אבא שלך
לא נמצא איתי ועכשיו גם אתה עוזב,

00:52:55:13 00:52:50:10
אני יצאתי מהבית והלכתי לבית
של יוסף אדנה, בבית היו ההורים שלו,

00:53:00:02 00:52:55:17
גם להם סיפרתי על ההודעה,
גם הם התחילו לבכות,

00:53:07:09 00:53:01:22
ברגע זה יצאתי לחפש את יוסף אדנה,
הוא היה בחוץ שומר על פרות,

00:53:11:02 00:53:07:12
פגשתי אותו וסיפרתי לו על ההודעה,
אז הוא שאל מה עושים עכשיו,

00:53:17:09 00:53:11:04
החלטנו להיפרד מכל קרובי המשפחה
במהלך יום שישי ושבת ולצאת לדרך.

00:53:20:23 00:53:17:21
היו לנו הרבה קרובי משפחה...
כמה רחוק היה אדיס אבבה לגונדר?

00:53:26:19 00:53:21:00
אנחנו הולכים לאדיס אבבה

ומשם להגיע לאיטליה,

00:53:35:02 00:53:26:22

כי ביקשו משם לקבל שני תלמידים עם
ציונים טובים ושהם ילמדו אותם על יהדות,

00:53:48:12 00:53:35:06

אז בגלל שאנחנו עזבנו את הכפרים והתחלנו
ללמוד לימודי חול, לכן רצו שנלמד על הדת.

00:53:57:15 00:53:48:15

אז התחלנו לעשות פרידה עם כל קרובי
המשפחה שלנו, בבתי כנסת ובכל מקום,

00:54:02:06 00:53:57:18

להגיד לך את האמת, איפה שהלכנו
להיפרד, לא היו אנשים שלא בכו.

00:54:08:00 00:54:02:13

למה הם בכו, כי יש הרבה אהבה בינינו.
למה הם בוכים, כי הם אומרים,

00:54:14:01 00:54:08:03

כי אם אנחנו ועוד אחרים
כמונו ילכו, מי יישאר להם.

00:54:23:17 00:54:14:04

בכפר היינו עובדים עם עזרה הדדית
לכל מי זקוק, כמו עבודות שדה במשותף,

00:54:27:22 00:54:23:20

לכן עזיבת המקום לא הייתה קלה להם,
וגם לנו לא הייתה קלה.

00:54:32:09 00:54:27:24

מצד אחד אנחנו שמחים
אבל מצד שני זה חושך מוחלט.

00:54:37:24 00:54:32:11

עכשיו אני אעבור לעניין שאדיס אבבה,
אנחנו כבר סיימנו מגונדר,

00:54:48:09 00:54:38:04

עשינו פרידות מיו שישי עד יום ראשון,
ביום שני הלכנו לגונדר,

00:54:53:17 00:54:48:12

כשהגענו לגונדר,
גטהון טילהון הרופא, ז"ל,

00:54:59:19 00:54:53:20
הזמין המון אנשים מבית הספר
"צדיקו יוחנס", נוצרים ומוסלמים,

00:55:03:12 00:54:59:23
שכר בית וזמר עממי,

00:55:11:18 00:55:03:15
ועשה לנו מסיבת פרידה.
שאנחנו נצא משם שמחים.

00:55:20:00 00:55:12:11
כל הלילה רקדנו ושרנו.
נפרדנו מרוב החברים שלנו,

00:55:27:01 00:55:20:05
אבל לא נפרדנו כמו שצריך מההורים,
לא חזרנו אליהם איך שיצאנו,

00:55:36:13 00:55:27:06
אמא שלי שמעה שאנחנו עוזבים ובאה
לגונדר לבית של אחותה ומחפשת אותי,

00:55:40:13 00:55:36:15
אמרו לה שאנחנו עולים
לאוטובוס מחר בבוקר,

00:55:51:04 00:55:40:15
למחרת בבוקר גטהון הרופא,
לקח אותנו לתחנה המרכזית,

00:55:57:18 00:55:51:07
קנה לנו כרטיסי נסיעה ונתן לנו קצת
כסף והעלה אותנו לאוטובוס,

00:56:02:23 00:55:57:20
התיישבנו במקומות הרשומים
לנו על כרטיסי הנסיעה.

00:56:08:14 00:56:03:00
הסתכלתי מבעד לחלונות האוטובוס נחוצה,
וראיתי את אמא שלי ודודה שלי בוכות,

00:56:16:19 00:56:08:17
איך אני אצא אליהן עכשיו,
מה אני אעשה, זה לא היה קל,

00:56:26:18 00:56:16:23
הרגשתי שהשמיים נפלו עלי. אמא שלי היא
אישה מהירה, עכשיו הפכה לאדומה והחווירה,

00:56:32:17 00:56:26:20
רק עכשיו התחלתי לדאוג,
לפני זה לא חששתי ולא דאגתי,

00:56:38:01 00:56:32:20
הייתי שמח ללכת, רק הייתי צריך
להיפרד מקרובי משפחה,

00:56:42:12 00:56:38:04
לא היו במחשבה שלי שאצא
מהבית ולא אחזור אליו.

00:56:45:03 00:56:42:14
אבל עכשיו זה הולך לקרות,
האוטובוס התחיל לזוז,

00:56:49:05 00:56:45:05
אמא שלי בוכה בחוץ, כמעט נכנסת
לגלגל האוטובוס ולתפוס בגלגל,

00:56:58:00 00:56:49:07
זהו אנחנו יצאנו לדרך כך,
כשהאוטובוס הגיע לצדא,

00:57:02:10 00:56:58:03
איפה שעושים קניות בדרך כלל,
אז התחלתי לבכות,

00:57:07:10 00:57:02:12
כל הילדים שהיו איתנו היו כאלה
שהולכים ללימודים כי קיבלו מלגות,

00:57:16:10 00:57:07:13
היו המון בנים ובנות כמונו.
אחרי שעברנו את צדא גברו הדאגות,

00:57:19:18 00:57:16:12
לאן אנחנו הולכים,
לא מכירים את אדיס אבבה,

00:57:25:15 00:57:19:20
לאן אנחנו הולכים ולמה,
עכשיו שנינו מיררנו בבכי.

00:57:31:13 00:57:25:18
הגענו לאדיס אבבה,
אחרי יומיים של נסיעות.

00:57:37:19 00:57:31:16

מאדיס אבבה קיבל אותנו אבא יונה, ז"ל.

00:57:43:13 00:57:37:21
הוא אמר לנו ששנינו בנים של קסים
ידועים באזור, אתם מקבלים אחריות,

00:57:50:03 00:57:43:15
האחריות ומה שמצופה מכם
הוא ללמד ולעזור לאחרים,

00:58:00:13 00:57:50:07
אתם לא הולכים ללמוד בשביל
עצמכם אלא בשביל כולם, להוות דוגמא,

00:58:07:19 00:58:01:23
שאלנו אותנו, מה אנחנו אמורים לעשות,
אנחנו הולכים ולומדים שם,

00:58:12:02 00:58:07:21
והאם מה שנדרש מאיתנו הוא לחזור
וללמד את האחרים?

00:58:18:19 00:58:12:05
הוא ענה שזה חייב להיות כך.
אמרנו לו בסדר.

00:58:30:07 00:58:18:21
נשארנו שם כחודשיים,
לאחר חודשיים סידרו לנו דרכונים,

00:58:37:09 00:58:30:10
במהלך השהות באדיס אבבה היינו
הולכים איתנו לבית כנסת ומתפללים,

00:58:44:11 00:58:37:12
מה שלימד אותנו, תידרך אותנו
וההנחיות שנתן לנו באותם חודשיים,

00:59:00:00 00:58:44:14
זה מה שמלווה אותי תמיד,
היה אומר לנו שהקהילה תלויה בנו,

00:59:06:19 00:59:00:03
אנחנו יכולים להציל אותה או לקבור
אותה. אלו מילים קשות. מאוד קשות!

00:59:12:06 00:59:06:22
איך אנחנו מצילים את הקהילה?
אנחנו חוזרים להציל אותה?

00:59:20:03 00:59:12:09
זה הכביד עלינו מאוד,
אחריות כבדה מאוד.

00:59:29:21 00:59:20:06
הגיעו היום ועלינו לטיסה,
כשהגענו לאיטליה, מה עושים?

00:59:35:15 00:59:30:00
אנחנו היינו בחושך, בכפר,
אבל עכשיו בבת אחת קפצנו,

00:59:40:15 00:59:35:17
לעיר שלא מזהים את היום
והלילה, זה לא דבר קל.

00:59:49:03 00:59:40:24
הגענו לרומא. אנחנו ניסינו
לדבר באנגלית שידענו,

00:59:53:04 00:59:49:09
אבל הם לא מדברים אנגלית,
רק איטלקית או צרפתית,

01:00:07:07 00:59:53:06
מה שטוב היה שברומא היה איש גדול בשם
"פיטרבו" שהיה לו קשר טוב עם אבא יונה.

01:00:11:15 01:00:07:10
הוא חיפש אותנו ומצא אותנו,
הוא קנה כטיס טיסה,

01:00:13:06 01:00:11:17
אנחנו חשבנו שהולכים לגור ברומא,

01:00:15:24 01:00:13:09
אבל הוא אמר, לא,
אתם הולכים לגור בטורינו,

01:00:17:24 01:00:16:02
איפה?
-טורינו.

01:00:23:23 01:00:18:03
הביא לנו את הכרטיסים
ואמר לנו באיזו שעה לעלות,

01:00:30:10 01:00:24:00
אנחנו ישבנו שם ושואלים אנשים מתי מגיע
המטוס, אבל כלום, אף אחד לא אומר לנו,

01:00:36:03 01:00:30:12
המטוס הראשון עזב, גם המטוס השני
הלך והשלישי, כבר אמצע הלילה,

01:00:43:08 01:00:36:07
אבל למזלנו, שאני לא אשכח בחיים,
כשהיינו באי וודאות לאן ללכת,

01:00:50:13 01:00:43:10
מצאנו אזרח בריטי גם הוא מחפש טיסה
כמונו, כשסיפרנו על המצב שלנו,

01:00:56:07 01:00:50:16
אמר לנו שגם הוא טס לאותו יעד כמונו,
עלינו איתו והלכנו עם המטוס האחרון,

01:01:03:01 01:00:56:12
תנחשי איזו שעה הייתה? השעה הייתה
בדיוק שעה שתיים עשה בלילה.

01:01:10:03 01:01:03:04
אלה שבאו לקבל אותנו בשדה התעופה
חזרו הביתה מה שלא הגענו ליעד בזמן.

01:01:18:15 01:01:10:06
במקרה אחד הרבנים, חזר לבדוק אולי
אם אנחנו מגיעים במטוס האחרון,

01:01:22:05 01:01:18:17
כמו שחשב, הגיענו במטוס
האחרון ופגשנו אותו...

01:01:25:11 01:01:22:07
אתם הלכתם לשם
כדי ללמוד לימודי דת?

01:01:28:11 01:01:25:13
כן. ללמוד על הדת.
- מי מלמד אותכם?

01:01:31:13 01:01:28:14
איפה?
- במקום החדש שהגעתם אליו.

01:01:35:08 01:01:31:17
היו הרבה רבנים,
היו איזה חמשה שישה רבנים.

01:01:39:05 01:01:35:10

הם היו רבנים שבאו מישראל?
- לא, הם איטלקים, הם משם.

01:01:41:11 01:01:39:07
זה מדרשה (ישיבה).

01:01:46:14 01:01:41:13
מחזירה אותך לרגע לזמני הלימודים
באתיופיה, איך קוראים לבית ספר,

01:01:53:09 01:01:46:17
האם זה "מנזר" "לימודי קס" ?
-קוראים לזה לימודי "מנקוסה" (נזירים).

01:01:56:05 01:01:53:12
איך הגעת לשם?
לבית ספר של "מנקוסה".

01:02:02:18 01:01:56:08
אמרתי לך שהגעתי לשם כשהייתי קטן,
לאבא שלי הייתה מטרה,

01:02:13:18 01:02:02:23
שאני אהיה כמוהו, שאלמד שם
כי הוא למד שם אחרי שאבא שלו נפטר.

01:02:20:16 01:02:13:20
אבל כשהוא למד היו הרבה נזירים
לעומת זאת כשאני למדתי היה רק אחד,

01:02:27:22 01:02:20:23
זכרונו לברכה, קראו לו אבא נגה.
היה נזיר גדול,

01:02:34:00 01:02:28:00
כשהוא לימד היה קול מיוחד.

01:02:37:19 01:02:34:03
למה? במה הקול שלו מיוחד?
-היה מפחיד כזה,

01:02:42:24 01:02:37:21
הקול שלו?
- כן, כשאת שומעת את הקול שלו,

01:02:48:17 01:02:43:02
את מתחילה לפחד.
הלימודים מתקיימים שם בעמידה.

01:02:49:23 01:02:48:19

-כך סתם עומדת?

01:02:52:14 01:02:50:00

כן, עומדת ולומדת.
-למשך כמה שעות?

01:02:59:16 01:02:52:18

לפעמים נשארים בעמידה כל הלילה.
-עומדים כל הזמן, בלי לשבת לרגע?

01:03:04:10 01:02:59:18

איזה לשבת!
-גם לא על הרצפה?

01:03:11:07 01:03:04:12

גם לא. מי שרוצה לשבת
לא יכול ללמוד שם.

01:03:18:24 01:03:11:10

עד שמסיימים את כל מה שצריך
ללמוד לאותו לילה, לא יושבים.

01:03:22:08 01:03:19:03

אם לא עומד בזה, יש גם עונשים.

01:03:28:00 01:03:22:10

מה היו העונשים?
האם יכולים ללמוד שם כל מי שרוצים?

01:03:32:12 01:03:28:02

כן, היו גם לפניי שלמדו,

01:03:39:21 01:03:32:14

הכי חשוב שירצו ללמוד ולהיות קסים,
לעמוד בדרישת הלימודים.

01:03:52:21 01:03:40:00

בשביל להיכנס לבית הספר, צריכים לאכול
לאורך שבעה ימים רק גרעינים קלויים,

01:04:00:23 01:03:52:24

שבעה ימים!
מוסיפים מים לקערה מלאה של אפונה,

01:04:04:13 01:04:01:02

רק את זה את אוכלת.
את לא אוכלת דברים אחרים.

01:04:06:22 01:04:04:15

אתה עושה את זה בבית

לפני שאתה מגיע לבית הספר?

01:04:11:13 01:04:06:24

לא, אסור ללכת הביתה,
את נשארתי באיזשהו מקום,

01:04:15:09 01:04:11:16

ואוכלת את הגרעינים במשך שבעה ימים.
-אוקיי, מה עוד?

01:04:20:21 01:04:15:11

כשמסיימת את שבעת הימים,
לפני שאת טובלת, מקצצת את הציפורניים,

01:04:31:02 01:04:20:23

מגלחת את הראש, כל השערות בכל הגוף,
עכשיו מביאים לך דבש,

01:04:36:24 01:04:31:17

ומלקקת את הדבש על עלים.

01:04:44:11 01:04:37:12

למה עושים זאת כי זה מן איחולים
שהלימודים יהיו מתוקים כמו דבש,

01:04:52:22 01:04:44:16

אחרי זה את מתרחצת, הנזיר מברך אותך
ומקבל אותך לבית הספר.

01:04:59:07 01:04:53:03

אחרי שהנזיר מסכים לקבל את הילד
ולקח אותו, הוא יהיה אחראי עליו,

01:05:05:15 01:04:59:10

הוא מטפל בו כמו אמא ואבא,
מכין את האוכל, והכל.

01:05:09:19 01:05:05:17

אין אישה שמכינה אוכל שם,
הבנים מכינים.

01:05:14:14 01:05:09:22

מי שמכין את האינג'רה וגם מי שטוחן
את הגרעינים, מכין את הרטבים, הוא בן.

01:05:21:03 01:05:14:16

האם הייתה משמעת קפדנית,
האם הייתם צריכים לקום בזמן?

01:05:24:10 01:05:21:05

האם היו עונשים?
-עונשים היו.

01:05:35:21 01:05:24:14
אני למשל הייתי שומר על עגלים,
היו לו הרבה פרות, היו הרבה פרות לחלב,

01:05:39:04 01:05:35:23
התלמידים היותר גדולים ממני,
עושים עבודות אחרות.

01:05:46:05 01:05:39:07
לשמור על עגלים זו לא עבודה קלה.
צריך לשמור עליהם לאורך היום,

01:05:58:16 01:05:46:07
ולהחזיר אותם בערב. כל זה עושים
במקומות מוגדרים ולא איפה שאני רוצה.

01:06:06:16 01:05:58:20
אוכל היה הרבה אצל הנזיר,
אנחנו אוכלים מסודר וכמו שצריך.

01:06:12:12 01:06:06:19
אף אחד לא מתלונן בעניין הזה.
יש משמעת קפדנית.

01:06:20:06 01:06:12:16
מה אתם אוכלים בדרך כלל?
- סוג האוכל זה כמו שאר האוכלוסייה.

01:06:30:24 01:06:20:10
היה הרבה מדי מוצרי חלב.
מה שהכי חשוב לנזיר,

01:06:37:23 01:06:31:06
הוא שאנחנו נהיה כנים ואמתיים
ושנקבל את מה שהוא מלמד.

01:06:46:10 01:06:38:01
אין כזה דבר אצלו להגיד "שכחתי".
את לומדת עד חצות,

01:06:53:06 01:06:46:15
ואחרי זה הולכת לישון,
בהישמע קולות של תרנגולות,

01:07:01:05 01:06:53:09
קמים ומתחילים בתפילות,
אנחנו עומדים עד שמסיימים להתפלל.

01:07:06:17 01:07:01:07
אין דבר כזה לשבת.
את מסיימת בעמידה,

01:07:12:13 01:07:06:20
בבוקר אוכלים ארוחת בוקר,
וכל אחד הולך לעבוד איפה שהוא עובד.

01:07:17:12 01:07:12:16
זה היה רחוק לבית ההורים שלך?
- לא, לא היה רחוק.

01:07:21:22 01:07:17:15
כמה זמן הליכה עד לבית?
-זה ממש קרוב,

01:07:27:23 01:07:22:00
מקודם אמרתי לך שיצאתי מבית הספר
והתחבאתי בבית שלי.

01:07:32:24 01:07:28:01
המשפחה שלך הייתה באה לבקר אותך?
- כן, אמא שלי, סבתא שלי, וכל המשפחה,

01:07:37:06 01:07:33:02
היו באים עד הכניסה לבית הספר,
יש שער, באים עד השער.

01:07:43:09 01:07:37:09
בואי נגיד, זה כמו כלא, כי יש גדר
ואנחנו לא יכולים לצאת ממנו.

01:07:48:12 01:07:43:11
אז המשפחות באים ושואלים
איך הולך לך וזה, לפעמים אני בוכה,

01:07:51:21 01:07:48:14
הם שואלים אותי מה קרה
אבל מצד שני אני מפחד,

01:07:54:18 01:07:52:00
אחרי שדיברתי עם המשפחה אני חוזר.

01:08:00:02 01:07:54:20
היית מסתדר עם אחרים
והלימודים מבחינת ההתנהגות?

01:08:10:16 01:08:00:07
אני הייתי מפחד, אז זה לא

כמו היום, זה היה שונה לגמרי.

01:08:20:22 01:08:10:20
בשביל להיות קס היו צריכים
להתאמץ המון, הרבה מאמץ!

01:08:23:21 01:08:21:03
לא סתם היו נהיים קסים.

01:08:30:24 01:08:23:24
הייתה תפילה שנקראת "גני",
כדי להגיע אליה, צריך לעבוד קשה מאוד.

01:08:34:12 01:08:31:03
בהתחלה לומדים "גלטה"
ואחרי זה לומדים...

01:08:36:19 01:08:34:14
מה היה קשה? לקרוא את התפילה?

01:08:40:08 01:08:36:21
-זה לא רק לקרוא אלא גם לזכור את
כל התפילה בעל פה, וכל זה בעמידה.

01:08:44:04 01:08:40:10
היום אני כבר שכחתי את הכל.
אתה לא זוכר כלום?

01:08:50:11 01:08:44:06
כלום, עברו 50-60 שנה מאז.
גם קצת אתה לא זוכר?

01:08:53:23 01:08:50:13
אולי זוכר מתפילת "בלטה".
-אז תנסה עכשיו.

01:08:59:11 01:08:54:00
לא. לא כדאי לי.
-אולי תיזכר כך.

01:09:02:06 01:08:59:14
אני מעדיף שלא לנסות.

01:09:08:22 01:09:02:15
כלומר, רוב הלימודים זה תפילות,
לקרוא ולזכור בעל פה?

01:09:23:02 01:09:09:02
לומדים גם תורה, מזמור לדוד, ספרי
נביאים, לומדים על הכל.

01:09:30:08 01:09:23:05
למשל ללמוד אצלו על הנביאים
ושלא לענות על שאלה, אין אצל הנזיר.

01:09:34:21 01:09:30:10
אין "לא יודע" אצלו. אם את אומרת
שאת לא יודעת, אז מחזיר אותך להתחלה.

01:09:38:23 01:09:34:24
יש גם כזה דבר, לחזור אחורה.
-ללמוד מחדש.

01:09:42:04 01:09:39:00
כן, לחזור וללמוד מחדש.
-אמרת שהיית מפחד, ממה היית מפחד?

01:09:49:06 01:09:42:07
כשהוא מלמד על דברי אלוהים,
היה בו משהו בקול שלו שמפחיד אותי,

01:10:00:13 01:09:49:11
הייתי חושב שהשמיים יפלו, גם הקול
שלו היה כבד, אז כל זה היה מפחיד אותי.

01:10:04:22 01:10:00:16
כשהוא מדבר על יראת שמיים
(מתורגם באמהרית "לפחד מאלוהים"),

01:10:12:05 01:10:04:24
אז אני אומר איך אני מפחד מאלוהים,
אני לא יכול לדבר איתו, אני מפחד ממנו,

01:10:17:17 01:10:12:10
אבוי לך כשאתה אומר שאתה מפחד מאלוהים,
שלא יהיה שום דבר אחר בלב שלך,

01:10:25:21 01:10:17:19
אני מפחד רק ממך ולא מאף אחד אחר,
כשהנזיר אומר את המשפטים האלו,

01:10:31:21 01:10:25:23
נראה כאילו יוצאות מעיניו ניצוצות אש,
ברגעים הללו אני מפחד.

01:10:37:22 01:10:31:24
אומרים לפחד מאלוהים, אבל
יש דרך לפחד מאלוהים,

01:10:46:00 01:10:38:01

הוא מסביר לך את הדרך, למשל כשמתפללת,
זה לא רק להגיד ליציאת ידי חובה,

01:10:52:02 01:10:46:02
זה לא ככה, אלא כל מילה שיוצאת ממך,
צריכה לצאת מהלב, להתכוון.

01:10:56:04 01:10:52:05
אחרת לא התפללת.
אז כשאני שומע את זה,

01:11:01:00 01:10:56:06
אני מפחד כי אני מרגיש
שאלוהים בא תופס אותי.

01:11:04:12 01:11:01:03
זה לא היה פשוט,
הייתי גם ילד קטן.

01:11:12:10 01:11:04:16
אם הייתי קצת גדול, הייתי שואל ומקבל
הסבר, יכול ההבנה שלי גם הייתה יותר טובה.

01:11:19:19 01:11:12:16
אבל את הדברים האלה אני לא שוכח,
אני זוכר אפילו איך הנזיר היה יושב,

01:11:25:16 01:11:19:22
כשהוא יושב, מול איפה שאנחנו עומדים,
לא היה יושב על כיסא אלא על "מדב".

01:11:32:17 01:11:25:19
איך שהוא יושב ואיך שהוא מתלבש,
זה לכשעצמו היה כבד לי.

01:11:36:06 01:11:32:19
מה הוא היה לובש?

01:11:42:09 01:11:36:10
לא זוכר איך קוראים לזה אבל זה כמו
הסדין שמתעטפים בו אבל יותר גדול מזה,

01:11:58:11 01:11:42:12
על הכתפיים פסים אדומים, פסים גדולים,
הלוואי והיו מצלמות אז, הייתי מצלם אותו,

01:12:16:07 01:11:58:19
אם היה היום לדור הנוכחי מה שהיה אז,
היינו מראים ומוכיחים מי אנחנו באמת,

01:12:24:07 01:12:16:10
היינו מראים את האחדות שהייתה לנו,
את האמת שבדת היינו מפיצים,

01:12:28:09 01:12:24:09
על התרבות שלנו וזה.
-נכון.

01:12:33:22 01:12:28:11
איזה בגדים היית לובש שם?

01:12:46:07 01:12:34:00
הייתי ילד קטן, אז הייתה לי מן שמלה
ארוכה וסדין שהייתי מתעטף בו.

01:12:59:22 01:12:52:13
איך הייתם לומדים, נניח כשהוא אומר
משהו איך אתם אמורים לקבל את זה?

01:13:06:01 01:13:00:10
האם הייתם כותבים,
האם היו לכם ספרים?

01:13:15:00 01:13:06:04
אין מחברות, אבל יש ספר לנזיר,
לרוב גם הוא מכיר בעל פה,

01:13:23:17 01:13:15:04
נניח אני מתעטף ועומד, אני לא פונה
אליו, עומד עם הפנים לכיוון הנגדי,

01:13:27:09 01:13:23:20
אומר לי לפנות מזרחה
ואני פונה מזרחה, הוא יושב מפה...

01:13:30:11 01:13:27:12
הוא יושב מאחוריך?
-לא, יושב בצד.

01:13:35:17 01:13:30:14
ואז הוא מתחיל ללמד אותי
ואני עונה במידת הצורך,

01:13:46:09 01:13:35:20
אחרי שהוא חוזר על זה ולימוד אותי,
אני אמור להתחיל להגיד את זה בעצמי,

01:13:56:15 01:13:46:14
גם כך עושים את זה במין שיר,
אז יותר קל גם לזכור את זה.

01:14:04:12 01:13:56:19
לפעמים יש גם פחד, את זוכרת את זה
בקלות ושוכחת אותו גם בקלות.

01:14:15:05 01:14:05:22
אני עומד עם פנים לכיוון מזרח
וכמו שאמרת, הנזיר, יושב בצד,

01:14:21:22 01:14:15:13
מכוון אותי כשאני אומר את מה שלמדתי,
כשאני מגיע לנקודה מסוימת,

01:14:24:16 01:14:22:00
הוא אומר לי לחזור על זה עוד פעם,

01:14:30:20 01:14:24:19
עושה זאת כדי לוודא שאני זוכר
את החומר בעל פה,

01:14:41:06 01:14:30:23
אם זכרתי טוב, אומר לי כל הכבוד,
יש גם מתנות,

01:14:43:04 01:14:41:08
איזו מתנה מקבל?

01:14:46:11 01:14:43:07
ברכות. לקבל ברכות ממנו זה,
זה לא דבר שמה בכך.

01:14:51:02 01:14:46:20
זה מה נקרא לקבל מתנה?
זה אומר הוא אדם גדול.

01:14:55:05 01:14:51:05
לא כל אחד בא לקבל ממנו ברכה,
זו מתנה גדולה לקבל ממנו ברכה.

01:15:01:04 01:14:55:14
אתה קיבלת ממנו פעם ברכות?
- כן. קיבלתי ממנו ברכות פעמיים שלוש.

01:15:07:16 01:15:01:08
הוא מעניש גם כשצריך, צובט אותנו.
-מתי מקבלים עונש למשל?

01:15:13:09 01:15:07:19
למשל מקבלים עונש למשל אם מישהו
מנמנם באמצע לימודים,

01:15:17:15 01:15:13:11
הוא מקבל עונש,
כי זה מראה חוסר אחריות.

01:15:21:01 01:15:17:18
זה מראה על מי שלא לוקח אחריות.
- אם הוא עייף?

01:15:25:21 01:15:21:03
אין כזה דבר עייף.
אין את זה בבית הספר.

01:15:28:23 01:15:26:00
מי שאומר אני עייף זה רק מי שעצלן.

01:15:40:19 01:15:29:00
למשל פעם אחת אמר לי לטחון גרעינים,
היה לידי מה שכבר אחרים טחנו,

01:15:47:24 01:15:40:22
כשניסיתי לטחון את הגרעינים
עם אבן הריחיים זה לא נטחן טוב,

01:15:49:23 01:15:48:01
הוא ראה את מה שעשיתי
ושאל אותי, מה זה?

01:15:51:24 01:15:50:01
הוא שואל, האם מזה
אפשר להכין אינג'רה?

01:15:55:03 01:15:52:02
הוא אמר לי לטחון את זה שוב,
כשניסיתי לטחון שוב,

01:15:57:20 01:15:55:05
אבן הריחיים החליק מהיד שלי, נפל
ועל הדרך הפיל את הגרעינים הטחונים,

01:16:07:09 01:15:57:23
ונשפכו על הרצפה. הנזיר אמר לי שלא
עמדתי במשימה שקיבלתי ולא לקחתי אחריות,

01:16:14:01 01:16:07:12
לכן נתן לי עונש, צבט אותי ואמר לי
שמהטעות שלי אלמד ואפיק לקח,

01:16:21:03 01:16:14:05
כאן בעצם ברחתי, מה שסיפרתי מקודם,

לכן היו גם עונשים.

01:16:26:06 01:16:21:10

איך מענישים? רק צביטות?
- כן, צובט אותך חזק.

01:16:30:19 01:16:26:08

איפה הוא צובט אותך?
כאן, על הלחיים, בירך.

01:16:33:12 01:16:30:23

הוא צובט ממש חזק?
- צובט עד שהוא יכול.

01:16:36:06 01:16:33:14

זה כואב?
- בטח שכואב.

01:16:42:02 01:16:36:14

יוצא דם?
- לא, אבל את מי זה מעניין. את אף אחד.

01:16:49:01 01:16:42:04

זהו רק צביטות? אין עוד?
- הוא כועס עלייך גם, למה עשית את זה,

01:16:55:21 01:16:49:04

זה חלק מהלימודים, למרות שאנחנו קוראים
לזה עונש אבל גם מזה אנחנו לומדים,

01:17:02:02 01:16:56:00

זה עוזר לחנך אותנו. אין דברים
אחרים למשל כמו לתת שיעורים,

01:17:10:21 01:17:02:04

ושאנחנו נעשה ונגיש. ההורים
נתנו לו לטפל בנו כמו ילדיו,

01:17:15:04 01:17:11:00

הוא כמו אבא ואמא, אם הוא לא יצבט
אותנו ויחנך אותנו אז מי יעשה זאת.

01:17:22:03 01:17:15:06

זה היה העונש. זה היה
חינוך בפני עצמו, העונש.

01:17:31:00 01:17:22:05

מזה אנחנו למדנו טוב,
זה עזר לנו להיות ממושמעים,

01:17:36:06 01:17:31:06
היית אומר, על דברים זה יהיה לי קשה
ולא אוכל לעשות אותו?

01:17:40:21 01:17:36:09
כן, היו פעמים שאמרתי.
למשל מה שסיפרתי לך מקודם,

01:17:53:17 01:17:40:24
אני אוהב לשחק עם החברים,
להתרוצץ איתם בשדה,

01:17:59:02 01:17:53:20
אבל בלימודים אני עוד ילד קטן
אבל סגרו אותו בגדרות,

01:18:04:23 01:17:59:05
אז הייתי אומר זה קרה לי
כי אני בן של קס.

01:18:07:23 01:18:05:00
לא רק פעם אחת ברחתי משם,
ברחתי פעמיים שלוש.

01:18:12:13 01:18:08:01
רק שהמקרה שסיפרתי
היה החמור ביותר,

01:18:14:07 01:18:12:16
ברחת משם?
כן.

01:18:18:24 01:18:14:09
ברחתי משם אבל חזרתי עצמאי
אחרי שהתרחצתי וכיבסתי את הבגדים,

01:18:22:21 01:18:19:01
הפעם הוא לא כעס עליי
אלא ניסה לחזק אותי,

01:18:26:14 01:18:22:24
תספר לי על הבריחה השניה שלך,
למה ברכת ולאן הלכת?

01:18:34:02 01:18:26:16
בפעם שניה ברחתי כי היה לי
בן דוד, קראו לו "טפרה",

01:18:39:21 01:18:34:05
שיננו אהבתנו לנשוף בחליל ביחד.

אני שמעתי אותו נושף בחליל,

01:18:43:19 01:18:39:23
לכן ברחתי משם והלכתי אליו.
הוא היה לידיכם?

01:18:47:01 01:18:43:22
הוא היה בקרבת בית הספר ושמעתי
את החליל לכן יצאתי והלכתי בריצה.

01:18:52:04 01:18:47:06
הצטרפתי אליו ונשפנו בחליל.
כשיצאו לחפש אותי, היה אור שמש בחוץ,

01:18:57:05 01:18:52:07
מצאו אותי, לקחו אותי
לטבול במים והחזירו אותי,

01:19:01:10 01:18:57:09
לא קיבלתי עונש הפעם.
חזרתי לשם בשלום ובלי התנגדות.

01:19:10:22 01:19:01:15
בפעם השלישית ברחתי כי, איך אומרים,
נמאס לי להיות שם. הרגשתי לבד.

01:19:20:02 01:19:11:00
הנזיר הזדקן, התחלתי לפחד,
אם הוא ימות כשאני לבד, מה אעשה,

01:19:27:17 01:19:20:05
הוא ממש הזדקן, הוא גם אמר לי,
גם אם לא אמישך בלימודים,

01:19:35:13 01:19:27:21
ביקש ממני לא אעזוב אותו ושאהיה איתו,
אז אני ברחתי, כי פחדתי מאוד,

01:19:45:23 01:19:35:18
הוא גם התחיל להפוך את שירי התפילות
למין יללות ובכי ככל שהכאבים התגברו,

01:19:53:19 01:19:46:01
לכן ברחתי משם. אחרי זה התלבטתי
אם לחזור אליו, אבל מפחד, איך לחזור.

01:20:03:13 01:19:53:23
אבא לא היה בבית, רק אמא הייתה שם,
היא כעסה עליי, לא הייתה לי ברירה,

01:20:10:00 01:20:03:19
הנזיר חולה מאוד,
לכן התרחצתי וחזרתי אליו.

01:20:20:24 01:20:10:03
כשחזרתי לשם הוא היה ממש חולה.
כשמישהו חולה, עושה את צרכיו על המיטה,

01:20:27:16 01:20:21:01
לכן בעקבות חוסר היגיינה, באו ג'וקים
ומלאו אותו, על כל הגוף שלו,

01:20:32:12 01:20:27:18
כשבאתי עם דמעות ואמרתי לאמא,
היא לא יכלה לעשות כלום,

01:20:36:09 01:20:32:15
התחלנו לבכות.
- מאיפה באו הג'וקים?

01:20:38:16 01:20:36:11
כי הוא היה ישן על "מדב"
(מן ספסל עשוי מבוץ).

01:20:40:21 01:20:38:18
כל הגוף שלו מלא בג'וקים?
- כן, כל הגוף שלו.

01:20:44:02 01:20:40:23
כשהגעתי אליו כולו היה מלא בג'וקים.

01:20:50:01 01:20:44:04
אמא שלי אמרה לקחת אפר
ולפזר מסביב ל"מדב" אבל זה לא עזר.

01:20:57:15 01:20:50:04
כשבכינו, אנשים הגיעו, נכנסו לשם,
לקחו אותנו והכניסו אותנו לתוך מים,

01:21:05:13 01:20:57:21
המצב שלו לא השתפר, הוא חולה מאוד,
כל הקסים בסביבה הלכו לאסמרה,

01:21:14:01 01:21:05:22
בסוף הנזיר הלך לעולמו.
אני עזבתי את המקום וחזרתי לאמא.

01:21:21:21 01:21:14:07
אבא שלי חזר יום אחרי שהנזיר נקבר.

01:21:27:14 01:21:21:23

אחרי זה אבא שלי אמר
שלא נישאר במקום הזה.

01:21:35:17 01:21:27:18

לכן, כמו שסיפרתי לך, עברנו לאמבו-בר.
- אהבת אותו מאוד?

01:21:42:11 01:21:35:21

לקראת הסוף, כן, אהבתי אותו מאוד,
כי הוא היה אומר לי, אתה הבן שלי,

01:21:53:17 01:21:42:14

אין אנשים אחרים, אז הייתי מתרגש,
הפחד עבר לי, והתחלתי לאהוב אותו,

01:21:57:18 01:21:53:20

אם היה לי כוח הייתי נושא אותו
על הגב ולוקח אותו.

01:22:02:08 01:21:57:21

בגלל שעזבתי את בית הוריי וגרתי איתו,
הייתי רואה בו כמו אמא ואבא.

01:22:14:05 01:22:02:11

הייתי אומר לעצמי, למה הוא לבד,
התחלתי לחשוב על זה עמוק,

01:22:28:24 01:22:14:08

הרי הוא במצב הזה כי אין לו אף אחד,
אבל כשעם הזמן ביררתי,

01:22:40:20 01:22:29:03

למה הוא נהיה נזיר, והבנתי את הכל.
אבל כשאני נזכר בכל מה שאמר לי לפני מותו,

01:22:54:00 01:22:40:23

זה היה מה שפתח לי את הדרך
ללימודים והרצון לדעת,

01:23:01:19 01:22:54:03

אני יכול לגיד באמת שהגעתי לאן שרציתי
להגיע בזכות הברכות שקיבלתי ממנו.

01:23:11:20 01:23:01:22

השגתי מה שרציתי להשיג.
הוא היה אומר לי, אתה אדם כן ואמתי,

01:23:16:00 01:23:11:22

שאלוהים יהיה לצדי וייתן לי הצלחות,

גם אבא שלי היה מברך אותי והיה אומר,

01:23:18:01 01:23:16:04
בני ברוך תהיה, וכל מני ברכות.

01:23:22:05 01:23:18:04
אבל הברכות של הנזיר
היו מסתכמות בשלוש ארבע מילים,

01:23:26:05 01:23:22:08
השלוש ארבע המילים
של ברכות קשורות לאלוהים,

01:23:32:12 01:23:26:08
כשאני חושב על זה אני מרגיש
שהייתי בכוכב לכת אחר,

01:23:41:12 01:23:32:17
כמו שאמרתי, היו גם קסים גדולים אחרים,
היו לי יחסים מאוד קרובים איתם,

01:23:46:01 01:23:41:15
אני רוצה לדעת, אני רוצה לשמוע אותם,
אני רוצה לפגוש אותם,

01:23:51:02 01:23:46:04
אבל הנזיר היה שונה, זה היה מיוחד.

01:24:02:20 01:23:55:07
מי הם המורים, האם הם קסים
או מזירים, מה מעמדם?

01:24:04:12 01:24:02:24
בבית הספר שם?
- כן.

01:24:08:20 01:24:04:14
רק הנזיר הזה לימד שם.
לפני זה היו כשלושה מזירים נוספים,

01:24:11:19 01:24:08:23
אבל כולם מתו למעט הנזיר שלימד אותי,
רק הוא נשאר בחיים,

01:24:14:06 01:24:11:22
רק אחד?
- רק אחד נשאר.

01:24:17:17 01:24:14:08
כמה תלמידים הייתם?

01:24:25:21 01:24:17:20
כשאני למדתי היה איתי קס בירקו,
היה עוד שקראו לי סיסאי,

01:24:36:00 01:24:26:00
לפנינו היה בן דוד של אבא שלי,
לא זוכר את שמו, היו עוד כמה.

01:24:41:17 01:24:36:07
אתם שלושה ארבעה בסך הכל?
- מי שהיו איתי היינו שלושה.

01:24:43:10 01:24:41:22
רק שלושה תלמידים?
- כן.

01:24:46:10 01:24:43:12
אתם אוכלים שם, ישנים שם וכל דבר שם?
- כן.

01:24:52:16 01:24:46:14
למשל את קס בירקו, הנזיר אהב אותו מאוד,
הוא היה איש הסודות שלו,

01:24:57:05 01:24:52:18
כשקס בירקו והנזיר מדברים,
לא שומעים אותם מרחוק. הם מתלחששים.

01:25:05:20 01:24:57:11
הוא היה גם מאוד ממושמע, היה עושה כל מה
הנזיר אומר לו, היה טוחן גרעינים וכו'.

01:25:13:02 01:25:05:24
סיסאי היה עושה את העבודות החיצוניות.
לכל אחד היה תפקיד מוגדר?

01:25:17:08 01:25:13:05
כן. הם היו יותר מבוגרים ממני,

01:25:25:00 01:25:17:10
כבר ידעו להתפלל טוב,
אני הייתי עובד איתם,

01:25:31:16 01:25:25:02
אבל מתי הנזיר התחיל להתאכזב מהם,
כי הם עזבו אותו ונעלמו,

01:25:34:24 01:25:31:18
שניהם?

-כן, שניהם. הלכו,

01:25:42:11 01:25:35:02
הנזיר מאוד התאכזב מהם. מאוד!
איך ייתכן אחרי שהגיעו רחוק בלימודים,

01:25:47:00 01:25:42:15
ובזמן שיכלו לעזור לאחרים הם בורחים,
הוא אהב מאוד את אמא שלי, ז"ל,

01:25:55:19 01:25:47:06
היה קורא לה, אז אמא שלי הייתה עושה
חידוד לאבני הריחיים של בית הספר,

01:25:58:24 01:25:55:24
כדי שניתן יהיה לטחון
גרעינים בצורה טובה,

01:26:03:00 01:25:59:09
אחרי שהיא מחדדת אותו, רוחצים אותו
ומחזירים לבתי הספר.

01:26:06:00 01:26:03:03
ועם זה היינו טוחנים גרעינים.
הוא היה קורא לאמי,

01:26:08:16 01:26:06:02
והיה מספר לה איך התלמידים
נטשו את הלימודים,

01:26:16:08 01:26:08:19
אחרי שהם ברחו נשארתי רק אני.
רק אחרי זה אהבתי מאוד.

01:26:34:07 01:26:27:22
תספר לי על ברכות שקיבלת ממנו.
למה הוא בירך אותך? מה עשית?

01:26:48:21 01:26:34:10
בבית שלו, היה חלון, צמוד לחלון,
בחלק החיצוני, כל הקסים היו מתאספים,

01:26:55:06 01:26:48:23
בצד השני הוא נמצא. הנזיר ביקש ממני,
להתפלל את תפילת "בלטה",

01:27:05:03 01:26:55:08
אבל אני הייתי ילד ביישן, הנזיר אמר לי,
שאסור לי להתבייש, אבל איך אגיע לחלון,

01:27:22:01 01:27:05:06
אז הביא מגביה, הרים אותי והעמיד
אותי עליו, ואז אמרתי את תפילת "בלטה",

01:27:25:23 01:27:22:04
כל הקסים מצד החלון אומרים אחריי,
כשסיימתי את הכל,

01:27:31:18 01:27:26:00
הנזיר חיבוק אותי ונתן לי נשיקה,
ואמר לי בנוסף לקול שלך,

01:27:38:00 01:27:31:21
גם לא עשית טעות, ובירך אותי.
זו הברכה שאני לא שוכח.

01:27:44:00 01:27:38:02
כשאני התפללתי עומד על המגביה,
כדי שלא יתהפך המגביה כשאני זז בתפילה,

01:27:48:16 01:27:44:04
הנזיר מחזיק את המגביה.
את זה בחיים לא אשכח.

01:27:53:12 01:27:48:18
זו הייתה הברכה
הכי גדולה שקיבלתי בחיי.

01:27:57:13 01:27:53:14
התפילה הייתה ארוכה?

01:28:01:13 01:27:57:15
תפילת "בלטה" היא לא
תפילה כל כך ארוכה,

01:28:05:17 01:28:01:16
הרצון של הנזיר היה גם שהקסים יראו
שאני יודע את התפילה בעל פה.

01:28:09:15 01:28:05:20
בגלל של התלמידים האחרים,
כמו קס בירקו, כבר עזבו,

01:28:13:01 01:28:09:17
הוא רצה שיראו מה עושה
מי שנשאר בלימודים,

01:28:22:08 01:28:13:03
הוא אמר לי גם שאני התלמיד היחיד כאן
ושאין לו כוח להתפלל ושאני אעשה את זה,

01:28:49:16 01:28:22:12
זו הייתה הברכה הכי גדולה שבירך אותי.
מי שומר על המנזר? כלומר בית הספר.

01:28:57:18 01:28:49:19
היה שומר בכלל?
- המזר מגודר מסביב, הכניסה היא אחת.

01:29:05:21 01:28:57:24
מחוץ למנזר, מסביב לגדר, כולם יהודים,
אף אחד לא מתקרב למזר,

01:29:12:13 01:29:05:24
אפילו לפרות לא נותנים להתקרב.
גם אם הפרות מתקרבות לגדר,

01:29:22:01 01:29:12:18
יש את רועה הצאן ששומרים עליהן.
כל הסביבה תומכת במנזר ודואגת לשימורו.

01:29:27:22 01:29:22:07
לכן לנזיר לא היה ממה לפחד.
הוא יוצא ונכס דרך פתח השער וזהו.

01:29:34:20 01:29:28:01
הציבור היה מכבד אותו מאוד,
איפה שהוא גר, מסביב לבית יש את הגדר,

01:29:46:14 01:29:34:23
ובתוך המתחם יש עצים רבים,
הגדר הנה גדול עם רדיוס מאוד גדול.

01:29:50:17 01:29:46:19
כמה בתים היו בתוך המתחם?

01:29:56:04 01:29:50:23
אני זוכר את הבית הגדול
ועוד שני בתים.

01:30:14:02 01:29:56:07
גוג'ו אחד היה משמש לחדר בישולים.
בית המגורים היה מאוד גדול.

01:30:28:23 01:30:23:00
האם היה אפשר לצאת עם אישור
או אסור לצאת משם?

01:30:33:21 01:30:29:02
אין דרך לקבל אישור מהנזיר ולצאת.

- אם תרצה ללכת לבקר משפחה, מה עושים?

01:30:38:17 01:30:33:24
אם אני הולך הביתה ונוגע באנשים
אז אני טמא.

01:30:46:00 01:30:38:20
אני אגיד לך דבר אחד,
הנזירים הם אנשים מיוחדים,

01:30:50:09 01:30:46:04
אין עוד כמוהם בעולם,
אולי יש במקומות אחרים, אני לא יודע.

01:30:57:02 01:30:50:11
אבל לפי המנהג שלנו הביתא ישראלים,
אסור לצאת מהמנזר ולחזור אליו כך,

01:31:01:20 01:30:57:05
אין אפשרות לצאת הביתה,
לאכול ולשתות ולחזור,

01:31:09:22 01:31:01:22
ואין כניסה סתם כך למנזר.
הכל צריך לשמור על הטהרה שלו.

01:31:16:12 01:31:09:24
מי שלא נקי, לא יכול להתקרב. למשל,
הנזיר, זכרונו לברכה,

01:31:21:21 01:31:16:16
כשהוא יוצא לאן שהוא,
היינו מנקים את כל הרצפה,

01:31:31:22 01:31:22:00
למשל אם הוא נגע בצרכים של כלבים,
לפני שהוא נכנס מתרחץ ומכבס את הבגדים,

01:31:41:13 01:31:32:02
היינו בעולם אחר לגמרי.
- כמה זמן למדת?

01:31:44:20 01:31:41:15
שנתיים.
-שנתיים.

01:31:49:22 01:31:45:20
אז למה הפסקתי אחרי מותו של הנזיר?

01:31:55:22 01:31:50:00

אמרתי לך מקודם,
אחרי שהוא נפטר, מי ילמד אותי?

01:31:59:19 01:31:55:24
אני הייתי ילד קטן, כמו שאמרתי לך
אבא שלי הלך לאסמרה,

01:32:07:21 01:31:59:22
בית הספר נסגר אחרי מות הנזיר, לא
באו יותר נזירים, הוא היה האחרון במקום.

01:32:14:01 01:32:07:24
אני הייתי בר מזל שלמדתי אצל הנזיר
וגם לא אכזבתי את אבא שלי,

01:32:19:21 01:32:14:03
קיבלתי ברכות ממנו וגם מאבא שלי,
וגם בעוד מבוגרים אחרים,

01:32:26:16 01:32:19:23
בסוף הנזיר הלך לעולמו,
הכל נסגר והסתיים.

01:32:36:20 01:32:26:18
ממה שלמדת שם, יש משהו שהולך איתך
עד היום ומוביל את דרכך?

01:32:47:08 01:32:37:01
מה שהולך איתי תמיד הוא,
שלנזיר את משפחה, הוא בודד,

01:32:57:01 01:32:49:14
מה אני פחדתי ממנו הוא להיות כמוהם,
לא יכול להתמודד עם זה,

01:33:01:15 01:32:57:09
לאלוהים יש מקום מיוחד אצלם,

01:33:09:06 01:33:02:00
אמרתי לך מקודם גם, הוא לא היה מדבר
על שום דבר מבלי לציין את שם אלוהים,

01:33:15:07 01:33:09:08
הייתי שואל את עצמי, מה אני אעשה,
הייתי ילד עם פחד,

01:33:23:13 01:33:15:10
האם אוכל לעמוד בכל מה
שהנזיר אומר, אם אטעה, אמות.

01:33:33:04 01:33:23:18
מצד שני, להגיד את האמת,
כמו שאמרתי מקודם,

01:33:37:04 01:33:33:06
כשאני יוצא משם אני הולך
לשחק עם החברים שלי,

01:33:47:17 01:33:37:07
מצד שני כשאני חושב על זה, גם אם
שכחתי את החלק וגם לא התעניינתי לקחת,

01:33:56:07 01:33:47:20
אבל מה שלמדתי מהנזיר זו הייתה
המתנה ששמרה אותי עד היום כאדם דתי.

01:34:02:13 01:33:56:09
אם לא הייתי לומד מהנזיר ומאבא שלי,
או שהייתי הולך לצבא,

01:34:08:07 01:34:02:16
או שהייתי נשאר סתם עוד אדם.
תודה לאל היום, יש לי את הספרייה כאן,

01:34:17:06 01:34:08:10
היום אני קורא בתנ"ך ובעוד
ספרים אחרים ולומד. לומד לבדי.

01:34:23:10 01:34:17:08
כשאני מסתכל על זה היום, מה שאני לומד
כאן הוא לא שונה ממה שהוא לימד אותי אז.

01:34:30:00 01:34:23:12
אפילו מה שהוא לימד אותי היה יותר קשה
ועמוק. פה עושים אותו יותר קל ופשוט.

01:34:36:08 01:34:30:02
אבל שם אפילו ראש חודש חוגגים.
זה חג חשוב.

01:34:48:20 01:34:36:11
אני אומר לעצמי היום, לאן הייתי
מגיע אם הייתי לומד איתו עוד קצת.

01:34:55:02 01:34:48:23
מצד שני, אני לא יודע,
להגיד לך את האמת,

01:35:12:22 01:34:55:04
אני שואל האם אלה שלמדו ממנו,

אכלו מידו והתחנכו אצלו, הלכו בעקבותיו?

01:35:18:03 01:35:12:24
השאלות הללו עולות לי לראש תמיד.
כשאני מסתכל לאחור ובודק,

01:35:34:05 01:35:18:06
אין אף אחד שיכול להגיד שהלך
בעקבות הנזיר, ומיישם מה שלמד,

01:35:40:23 01:35:34:09
תסלחי לי אבל זו האמת. אין אף אחד.
המטרה של הנזיר הייתה אחרת.

01:35:52:01 01:35:42:22
עכשיו אנחנו נחזור לבית הספר,
למדת לימודי קס,

01:35:58:12 01:35:52:05
ואחרי זה הלכת לעיר למדת לימודי חול,
וגם התחלת את החיים בעיר,

01:36:03:06 01:35:58:15
איך הגעת לעיר מלכתחילה?

01:36:08:04 01:36:03:09
כמו שאמרתי לך מקודם הגעתי לעיר,

01:36:12:20 01:36:08:06
כי באמבו-בר היינו לומדים
אותו חומר כל שנה,

01:36:18:14 01:36:12:23
אבל אנחנו הצעירים רצינו להתקדם.

01:36:24:18 01:36:18:17
למשל אלה שבאו לארץ
חזרו אחרי שלמדו פה,

01:36:30:19 01:36:24:20
את רואה אותם מודרניים ושונים, נהיו
משכילים יותר אבל אנחנו נשארנו במקום,

01:36:35:21 01:36:30:21
לכן התחלנו להגיד שגם אנחנו
רוצים להיות כמוהם,

01:36:40:18 01:36:35:24
התחלנו לשאול את ההורים
ולבקש מהם לאפשר לנו להתקדם בלימודים,

01:36:45:03 01:36:40:20
לבסוף קיבלנו אישור
והגענו לגונדר, לעיר.

01:36:50:21 01:36:45:05
כל העניין של איסורי נגיעות
הלך ונעלם לאט לאט.

01:37:02:01 01:36:50:23
אחרי אישור ההורים והמעבר לעיר,
התחלנו לקנות אוכל ולאכול,

01:37:06:00 01:37:02:04
יושבים ביחד ולומדים עם לא יהודים.

01:37:11:24 01:37:06:03
נכון שחלקנו עדיין היינו מתרחצים
כשחוזרים הביתה מתוך כבוד להורים,

01:37:21:00 01:37:12:03
חלקם הפסיקו עם זה לגמרי. אחרי זה,
אבא יונה, ז"ל, שלח אותנו לאיטליה.

01:37:28:01 01:37:21:04
אחרי שהגענו לאיטליה,
זה היה תחילת הלימודים הרציניים.

01:37:32:22 01:37:28:03
איפה למדתם?
- בטורינו. למדנו שם בישיבה.

01:37:35:08 01:37:33:00
נכון אבל אני מתכוונת
איפה למדתם בגונדר.

01:37:40:22 01:37:35:10
בגונדר, בהתחלה למדתי
בבית ספר "צדיקו יוחנס",

01:37:45:20 01:37:41:01
כמה שנים למדת שם?
- למדתי שם מכיתה ד' עד כיתה ו'.

01:37:50:24 01:37:45:24
האם זה בית ספר ממשלתי או פרטי?
- היה בית ספר ממשלתי.

01:37:56:06 01:37:51:02
מה למדת שם?

- חשבון, אנגלית, גיאוגרפיה,

01:38:04:00 01:37:56:09
היסטוריה ומדעים. מתחילים בשמונה בבוקר, ולומדים עד אחר הצהריים,

01:38:08:12 01:38:04:02
אז לא היו לימודים אחר הצהריים.
- זה אפיה שלמדת מכיתה ד' עד ו'?

01:38:10:22 01:38:08:14
כן, זה איפה שלמדתי
מכיתה ד' עד כיתה ו'.

01:38:12:24 01:38:10:24
אחרי זה למדתי בבית ספר
"הקיסר היילה-סלאסה".

01:38:20:01 01:38:13:02
גם בגונדר?
- למדתי כאן עד שעברתי לכיתה ח',

01:38:25:13 01:38:20:04
אחרי זה התחיל להיות בלגן בעיר,
לכן עברתי לאזזו.

01:38:32:17 01:38:25:15
באזזו למדתי כיתה ח', כיתה ט' ו-י'
ועברתי לכיתה יא',

01:38:41:24 01:38:32:21
איך שעברתי ל-יא',
קיבלתי אישור לטוס לאיטליה.

01:38:47:12 01:38:42:01
כל בתי הספר שלמדת בהם
היו בתי ספר ממשלתיים?

01:38:55:09 01:38:47:15
כן. כולם היו ממשלתיים. לומדים ביחד
כל הילדים מכל הדתות,

01:39:02:18 01:38:55:12
תלמידים מביתא ישראל,
נוצרים ומוסלמים, כולם לומדים ביחד.

01:39:06:00 01:39:02:21
הייתם משלמים?

01:39:11:08 01:39:06:02

לא היינו משלמים ללימודים
אבל ספרים היינו צריכים לקנות,

01:39:18:17 01:39:11:10
מי שאין לא במה לקנות,
יכול ללמוד בספרייה.

01:39:23:12 01:39:18:20
מי קונה לך כלי כתיבה?
- ההורים שלי.

01:39:30:06 01:39:23:15
הייתה גם סבתא שלי, ז"ל,
שהייתה קונה לי דברים,

01:39:35:17 01:39:30:08
כל פעם שהלכתי אליה
הייתי מקבל ממנה דמי כיס,

01:39:45:03 01:39:35:20
במיוחד בימים שאבא יוצא למשלחת,
הייתי מקבל ממנה כסף,

01:39:55:06 01:39:45:18
מה הרגשת כשהגעת לעיר בפעם הראשונה?
אם אתה זוכר.

01:40:01:13 01:39:55:11
כשילד מכפר מגיע לעיר,
זה מאוד קשה ומבלבל.

01:40:06:17 01:40:01:17
למה?
- למה? כי אין לו אף שם,

01:40:15:22 01:40:06:20
איפה ישכור דירה ועם מי? אני למשל
שכרתי עם חבר שלי, כמו שאמרתי לך מקודם,

01:40:18:13 01:40:16:00
אבל מה יהיה עם אלו שאין
להם חברים לשכור איתם?

01:40:26:18 01:40:18:16
היו הרבה כאלה שלא היו להם חברים.
אבל לנו, למזלנו, היה מישהו שמכירים,

01:40:32:20 01:40:26:20
קראו לו אבבה בירהן, ז"ל.
היה לו בית קפה בעיר,

01:40:38:06 01:40:33:02
אנחנו היינו ישנים בבית קפה שלו
אחרי יום לימודים,

01:40:43:05 01:40:38:08
ישנים שם?
- שמים מין מזרן על הרצפה, וישנים.

01:40:46:19 01:40:43:08
אחרת לאן נלך?
- לא היו חדרים אחרים בבית קפה?

01:40:52:02 01:40:46:21
לא, כאן יש לו את חדר לעסקים
ושם יש את הסלון וזהו.

01:40:55:23 01:40:52:04
על הרצפה ישנים כעשרה
עד חמישה עשר אנשים.

01:40:58:20 01:40:56:00
הייתם משלמים לו?
- לא, לא היינו משלמים לו. מאיפה לנו!

01:41:01:01 01:40:58:22
לא משלמים כלום?
- כלום.

01:41:03:18 01:41:01:03
הוא נתן לנו לישון שם
מתוך רחמים ומצפון.

01:41:04:22 01:41:03:20
מתוך מה?

01:41:07:05 01:41:05:00
מתוך רחמים ומצפון,
שלא נלך למקומות מסוכנים,

01:41:12:17 01:41:07:07
שלא נתדרדר. אצלו היינו אוכלים
כל הארוחות והיינו ישנים.

01:41:16:11 01:41:12:20
כשיש לנו מה לתת אז משלמים
וכשאינ לנו אז לא משלמים.

01:41:22:03 01:41:16:14
הוא עשה לנו טובה, כי הוא מכיר

אותנו, ואנחנו יהודים כמוהו.

01:41:24:06 01:41:22:05
היו עוד תלמידים יהודים?

01:41:29:14 01:41:24:09
כן, התלמידים היהודים שהיינו לומדים
במקומות שונים, היינו נפגשים.

01:41:36:11 01:41:30:00
למשל, איפה שאני שכרתי
עם חברים, לא היו אורות,

01:41:40:09 01:41:36:16
לכן היינו יוצאים לכביש
ולומדים שם.

01:41:47:01 01:41:40:11
למה לכביש?
- לכביש כי יש אור בצידי הכביש.

01:41:48:18 01:41:47:03
אתם מצליחים ללמוד עם זה?
רואים טוב?

01:41:54:20 01:41:48:20
כן, רואים טוב עם זה. איפה שיש אחד
שניים אורות, אנחנו יושבים שם ולומדים.

01:42:01:21 01:41:54:23
לאט לאט מתרגלים,
את רואה אצל אחרים יש אורות,

01:42:09:01 01:42:02:01
אנחנו לא יכולים לבקש כסף כל הזמן
כי אין להם מאיפה לתת לנו,

01:42:16:02 01:42:09:04
גם הם לא מכירים על כל ההוצאות האלו,
ולא שואלים איך אנחנו חיים,

01:42:23:11 01:42:16:06
בכל זאת אבא שלי היה משתדל לתת לי
כל מה שאני מבקש ממנו, העיקר שיש לי טוב,

01:42:32:05 01:42:23:14
העיקר שאני אלמד, שלא אתקלקל.
בצורה כזאת גדלתי.

01:42:39:02 01:42:32:08

אבל עדיין כשאת מגיעה לעיר וגרה שם,
את רואה אנשים אחרים ומקנאה,

01:42:42:20 01:42:39:04

כי את אומרת למה לי אין
בגדים כאלה ונעליים כאלו,

01:42:47:04 01:42:42:22

למה אני בא מהכפר ברגל ללא נעליים.
יש את כל התחושות האלו.

01:42:51:02 01:42:47:06

אבל עם כל זה לא ביקשתי מההורים
כדי להשיג את הדברים האלה.

01:42:57:01 01:42:51:04

אנחנו הצבנו מטרה, ביקשנו מההורים
ללמוד, ועלינו ללמוד למרות כל הקשיים.

01:43:03:01 01:42:57:03

זה מה שאנחנו רוצים לעשות. לאט לאט
גם השגנו את הנעליים והבגדים היפים.

01:43:08:20 01:43:03:06

עם הזמן נהיינו כמו כל החברים שלנו
שחלמנו שיהיה לנו מה שיש להם.

01:43:15:21 01:43:09:00

לא הייתם עובד שם,
איך הסתדרתם?

01:43:24:12 01:43:15:23

כשאתה צריך לקנות אוכל או בגדים,
מאיפה אתם משיגים כסף?

01:43:26:20 01:43:24:15

מההורים, ממי עוד אפשר לקבל.

01:43:28:14 01:43:26:23

רק מההורים.
- רק מאמא ואבא.

01:43:33:12 01:43:28:16

אם יש להם נותנים לנו, אם אין להם
לוקחים הלואה ונותנים לנו.

01:43:41:08 01:43:33:16

אנחנו בגילנו שהולכים לעיר,
צעירים, לא יכולים לעבוד,

01:43:47:14 01:43:41:11
אנחנו תלויים אך ורק במשפחות שלנו.
לכן ההורים נותנים כסף מכיסם, אם יש,

01:43:52:12 01:43:47:16
אחרת לוקחים הלוואה ונותנים לנו.

01:44:03:17 01:43:55:01
מהו ההבדל המשמעותי ביותר
בין החיים בכפר לחיים בעיר?

01:44:14:23 01:44:03:20
יש הבדלים. הכפר הוא כפר.
יש שם רק שדה שטוח ופרות, גידול יבולים,

01:44:25:06 01:44:15:12
אבל בערים, יש דברים אחרים. בערים
יש תחרויות, משחקי ספורט, מכל הסוגים,

01:44:34:24 01:44:25:13
יש אתגרים ומאמצים להצליח,
להיות כמו מישהו אחר שהצליח,

01:44:41:04 01:44:35:02
את מתחרה עם אנשים אחרים להצליח,
את מציבה מטרה להגיע לאן שמישהו הגיע,

01:44:46:24 01:44:41:15
אני למשל אהבתי ספורט,
אהבתי לרוץ, הייתי רץ.

01:44:49:03 01:44:47:01
בבית הספר?
כן, כשהייתי בבית ספר.

01:44:56:06 01:44:49:06
כשלמדתי ב"צדיקו יוחנס", התמודדתי
בתחרות ריצה למרחק של 1500 מ',

01:45:08:12 01:44:56:08
וניצחתי במקום ראשון בכל אזור גונדר
והבאתי מדליה לבית הספר,

01:45:14:16 01:45:08:17
רק שהמדליה נשארה שם
ולא הבאתי אותה איתי.

01:45:22:08 01:45:14:18
קיבלתי קיבלתי ספר. לא ויתרתי על הספר
והבאתי אותו איתי והוא נמצא בבית.

01:45:25:00 01:45:22:18
קיבלת אותו כפרס?
- כן, קיבלתי אותו כפרס.

01:45:28:04 01:45:25:02
יש עליו חותמת של בית הספר.
שמרתי אותו לאורך כל הדרך,

01:45:38:04 01:45:28:07
דרך איטליה והבאתי אותו לכאן,
כי מופיע בו היסטוריה של כל העולם,

01:45:51:01 01:45:38:08
זה הספר שקיבלתי
מ"צדיקו יוחנס".

01:45:57:14 01:45:51:05
תראי, יש עליו את החותמת
של בית הספר "צדיקו יוחנס".

01:46:07:00 01:45:57:17
זה ספר היסטוריה, מכל הספרים
שהיו לי הבאתי רק את זה,

01:46:12:00 01:46:07:02
ושמרתי עליו לאורך כל הדרך.
כי, זה לא דבר פשוט מה שעשיתי,

01:46:17:07 01:46:12:03
באתי מכפר וניצחתי בתחרות
מכל בתי הספר באזור,

01:46:18:24 01:46:17:09
לכן לא ויתרתי עליו
והבאתי אותו איתי.

01:46:21:08 01:46:19:01
מי נתן לך את הספר?

01:46:29:24 01:46:21:11
מנהל בית הספר, לא בעצם קיבלתי
ממושל מחוז גונדר. הוא חילק את הפרסים.

01:46:36:13 01:46:30:02
קיבלתי גם גביע, לא רציתי להסתובב
בכל מקום עם הגביע אבל את הספר הבאתי.

01:46:42:24 01:46:36:16
כי אני קורא אותו גם.

למה אני מספר לך את כל זה,

01:46:47:08 01:46:43:04

כי כשאת מגיעה לעיר,
יש הבדלים רבים,

01:46:52:09 01:46:48:03

למשל ילדי הכפר,
לא חוששים להתחרות בריצה,

01:46:56:20 01:46:52:11

כי החיים בכפרים מלאים בריצה
תמידית לכן בשבילם זה קל.

01:47:04:02 01:46:57:01

וגם התחרויות עוזרות לילדי הכפר בכך
שזה מקל עליהם להתאקלם ולהתקבל בחברה,

01:47:06:11 01:47:04:04

כמובן גם את מראה מי את דרך תחרות.

01:47:10:12 01:47:06:14

למשל כשהגענו לגונדר
הגענו כביתא ישראלים,

01:47:15:07 01:47:10:16

לא הסתרנו את האמונה שלנו ביהדות,
באנו גלויים,

01:47:20:03 01:47:15:09

כמו שאמרתי לך מקודם אבא שלי
לא נכנס לחדר מורים, כי הוא יהודי,

01:47:24:03 01:47:20:06

לכן זה הקל עלינו להשתתף
עם השאר בלי בעיות.

01:47:36:00 01:47:26:11

כשמגיעים לעיר בפעם ראשונה
זה מאוד מבלבל,

01:47:40:09 01:47:36:06

האם יש לך מקרה שקרה לך
או לחברי שלך שתוכל לספר לי אותו?

01:47:49:12 01:47:40:12

יש הרבה דברים, בבית ספר
היו מלמדים, על משמעת והתנהגות,

01:47:53:05 01:47:49:17

המורים של הקורס הזה,
היו הקסים הנוצרים,

01:47:56:15 01:47:53:07
מה זה התנהגות ומשמעת?
- זה קשור לדת.

01:48:00:01 01:47:56:17
בשיעורים האלה
אני הייתי יוצא מהכיתה,

01:48:05:12 01:48:00:03
למה אני יוצא מהכיתה
כי אני אמרתי מראש שאני יהודי,

01:48:11:00 01:48:05:15
המורה אומר לי שזה מועיל לי
וכדאי לי ללמוד את הנושא,

01:48:21:02 01:48:11:02
אבל בכל זאת אני הייתי יוצא בכל שיעור,
לפעמים זה היה יוצר קצת קונפליקט,

01:48:25:17 01:48:21:05
היו אומרים, למה יצאת מהכיתה
ולא מכבד את הקסים,

01:48:30:03 01:48:25:19
אני הייתי עונה שזה לא עניין של לא
לכבד אותם, אלא כי אני מאמין בדת אחרת,

01:48:34:22 01:48:30:05
ואתם מאמינים בדת אחרת,
לכן אם אהיה בכיתה,

01:48:41:12 01:48:34:24
יתכן ואני אעיר על מה שהוא כלא נכון,
לכן אני מעדיף לצאת מהכיתה.

01:48:48:15 01:48:41:15
דבר שני, כשאנחנו הולכים
לכפרים בסופי שבוע,

01:48:53:18 01:48:48:17
היינו חוזרים לעיר ביום ראשון. ביום
שישי אנחנו הולכים לכפר אחרי הלימודים,

01:48:57:23 01:48:54:00
כי אנחנו רוצים להיות עם המשפחה,

01:49:04:00 01:48:58:01
גם כי את האוכל אנחנו מביאים
מהבית ולא קונים אותו בעיר,

01:49:08:23 01:49:04:02
אלא הולכים לכפר, מכינים את ה"דבו"
ומביאים ביום ראשון כשחוזרים ללימודים,

01:49:12:02 01:49:09:00
כשזה נגמר חוזרים הביתה שוב
ביום שישי, שבוע לאחר מכן,

01:49:19:14 01:49:12:04
זו הייתה שגרת חיינו.
לא למדנו עם אוכל טרי.

01:49:32:19 01:49:19:16
כך למדנו לאורך כל השנים בעיר.
מצד שני הבעיה הנוספת הייתה,

01:49:37:13 01:49:32:21
למשל הילדים מהעיר,
יוצאים מבית הספר, אוכלים וחוזרים,

01:49:44:12 01:49:37:15
אבל אנחנו צריכים ללכת ברגל לכפר,
אחרי זה גם מכינים את האוכל לשבוע,

01:49:49:20 01:49:44:15
וחוזרים לעיר ברגל. כאן היה הבדל.
- אתה מתכוון להבדל ברמת החיים?

01:49:59:00 01:49:49:24
נכון, ההבדל בחיים.
- הצעירים מתלבשים שונה,

01:50:09:05 01:49:59:03
יש שם מקומות בילוי, כגון
מועדונים, והכל שונה שם,

01:50:12:08 01:50:09:07
איך הרגשת עם כל זה
כשהגעת בפעם ראשונה?

01:50:23:21 01:50:12:11
אומרים לי שיש מועדונים, הופעות וכו'
אבל אני לא הלכתי לשם אף פעם.

01:50:29:14 01:50:23:23
כמו שאמרתי לך, מה שיש

בראש שלי, זה משהו אחר,

01:50:34:03 01:50:29:17
אני אומר, אם אלך למקומות כאלה,
זה אומר שאני מפסיק לכבד את הוריי.

01:50:40:13 01:50:34:05
למשל, פעם אחת שתיתי בירה,
לפני זה הייתי שותה רק משקה פנטה,

01:50:55:15 01:50:40:15
גם לא בירה אתיופית. להגיד את האמת,
הייתי הולך להצגות של התלמידים, כשיש,

01:50:58:01 01:50:55:17
הייתי הולך לשם ומשחק
עם חברים, נהנה איתם,

01:51:02:17 01:50:58:03
היו פעמים שאני בעצמי השתתפתי
בהצגות, זה נחמד,

01:51:08:06 01:51:02:19
אבל בסופו של דבר, אני לא הייתי
שוכח מה המטרה שלי ולשם מה אני שם.

01:51:15:13 01:51:09:02
האם היו שלמדו איתך
שגם גדלו איתך בכפר?

01:51:22:23 01:51:15:17
כן, היו. היינו הרבה שבאנו מאותו כפר.
היינו כשבעה שמונה תלמידים,

01:51:26:18 01:51:23:01
בבית ספר בגונדר.
זה לאו דווקא באותו בית ספר,

01:51:30:23 01:51:26:20
למשל היינו כמה ב"צדיקו יוחנס",
היה את בית ספר "טנג'יוורק",

01:51:34:07 01:51:31:01
היה את בית הספר "מסרט",
היינו מפוזרים בכמה בתי ספר,

01:51:36:08 01:51:34:09
הייתם נפגשים?
- כן, היינו נפגשים.

01:51:41:23 01:51:36:10
כמו שאמרתי, הבית קפה של אבבה בירהן,
היה מקום מפגשים שלנו,

01:51:45:06 01:51:42:00
זה היה כמו בית כנסת עבורנו.
לא היה יום שלא היינו נפגשים שם.

01:51:49:14 01:51:45:08
כל יום אנחנו דואגים לשלומו של
אחד של השני.

01:51:53:13 01:51:49:18
אם לא נמצא את אחד מהחברים,
דואגים לשלומם ושואלים היכן הוא,

01:52:02:07 01:51:53:15
תמיד איך שהוא היינו נפגשים.
- שכרת דירה בגונדר?

01:52:05:23 01:52:02:09
עם מי שכרת?
- עם החברים שלי.

01:52:12:17 01:52:06:00
אחרי זה כבר באו בני דודים שלי,
מי שהראיתי לך מקודם בתמונה,

01:52:23:21 01:52:12:21
כמו כן, אחרי זה גם עברתי לגור אצל
דודה שלי, הרי היא גידלה אותי גם לפני זה.

01:52:29:01 01:52:24:01
אחרי שעברתי לגור אצלה,
כבר לא היו לי בעיות,

01:52:33:00 01:52:29:03
לא היו בעיות בהשגת אוכל.

01:52:38:03 01:52:33:02
מצד שני לא היה לי נעים לראות את
החברים שלי באותו מצב שהייתי בו,

01:52:43:05 01:52:38:06
אבל בשבילי, תודה לאל היה לי נוח.
לתת לך לגור אצלם אפילו אנשים אחרים,

01:52:47:08 01:52:43:09
על אחת כמה וכמה אצל דודה זה נחמד.

01:53:01:12 01:52:47:11
היא היית כמו אמא שניה שלי יחד עם בעלה,
ווביה אקלה, אבל חבל שלא זכת לעלות ארצה.

01:53:07:12 01:53:01:14
גרתי אצלם כמו בן שלהם יחד עם
הילדים שלהם. היו הם שמחים אצלם.

01:53:19:03 01:53:13:12
כשהיית בבית ספר, היית
חוזר הביתה בסופ"שים, נכון?

01:53:20:13 01:53:19:05
נכון.

01:53:26:24 01:53:20:16
האם היו פעמים שלא חזרת לשם
במשך חודש חודשיים?

01:53:32:00 01:53:27:01
כשהייתי בכפר?
- לא, כשהיית בגונדר.

01:53:39:04 01:53:32:02
עד שהלכתי לגור אצל דודה שלי
לא היה מקרה כזה,

01:53:43:19 01:53:39:06
אבל אחרי עברתי אליה הייתי
חוזר הביתה אחת לשבועיים,

01:53:46:08 01:53:43:22
אבל לא מעבר לזה?
לא היית נעלם לזמן ארוך?

01:53:47:22 01:53:46:10
לא, לא הייתי מרוחק כל כך.

01:54:00:08 01:53:47:24
אני רוצה שתביני, ההסתכלות שלנו להורים
היה שונה, אנחנו רוחשים להם כבוד גדול,

01:54:06:24 01:54:00:10
אם אני לא רואה את האחים והאחיות
שלי, אני מתחיל להתגעגע אליה.

01:54:14:19 01:54:07:01
היה קשר משפחתי מיוחד.
למרות שאחרי שעברתי לעיר,

01:54:18:23 01:54:15:00
ואז לא היו טלפונים שאפשר
דרכם ליצור איתם קשר,

01:54:23:11 01:54:19:00
אבל לא היה מצב שלא הייתי
רואה אותם אחת לשבוע.

01:54:29:07 01:54:23:14
במה שינו אותך החיים בעיר?
- ההתנהגות לא משתנה,

01:54:34:18 01:54:29:10
המשמעת וההתנהגות שקיבלת בילדותך,
לא משתנות. זה הולך איתך.

01:54:52:22 01:54:34:20
אבל משתנים בלבוש, במתן כבוד לאחרים,
יכולת חשיבה רחבה יותר ועמודה יותר,

01:55:00:23 01:54:53:00
כמו שאמרתי מקודם, למשל תחום הספורט,
אחרי התחלתי להתלבש כמו החברים שלי.

01:55:12:12 01:55:01:00
אחרי זה בבית ספר "צדיקו יוחנס",
נמנית להיות אחראי על התלמידים,

01:55:17:20 01:55:12:16
למשל הייתי האחראי לקבל את
הקיסר היילה-סלאסה כשבא לבקר שם,

01:55:24:00 01:55:17:23
הייתי האחראי לשירת ההמנון,
- היית מן מנהיג הכיתה?

01:55:30:06 01:55:24:02
כן. הייתי נותן עונשים לתלמידים.

01:55:38:06 01:55:30:09
באתי מכפר והגעתי למעמד כזה,
החברים כיבדו אותי ואני כיבדתי אותם,

01:55:50:08 01:55:38:08
נוצר כאן קשר מיוחד עם החברים, ברגע
זה כבר התהפך המאזן לטובת החיים בעיר,

01:56:04:13 01:55:50:11
במיוחד, היו שולחים לכפרים את האחראים
כדי להדביר ג'וקים בבתים של הכפריים,

01:56:11:15 01:56:04:18
כשהייתם תלמידים?
- כן. היו רואים בנו כמו חיילים.

01:56:14:12 01:56:11:19
לכן היו שולחים אותנו לכל מקום
להדביר ולפזר חומר הדברה.

01:56:21:12 01:56:14:14
למה הייתם צריכים להדביר ג'וקים?
- למשל יש חיות שאוכלות את היבול,

01:56:26:15 01:56:21:15
כגון ארבה ותולעים ...
- למנוע מחלות וזה?

01:56:31:17 01:56:26:18
כן, גם כדי למנוע מחלות בעקבות
הג'וקים, היינו מדבירים בכל הכפרים.

01:56:45:10 01:56:31:20
אחרי זה כבר המעטתי ביציאות הביתה
כי גם הלימודים נהיו יותר קשים,

01:56:52:23 01:56:45:13
אם אלך לכפר לא אוכל ללמוד בבית,
יש את האחים והאחיות וההורים,

01:57:00:01 01:56:53:00
לכן לא יהיה זמן ללמוד בבית,
העדפתי להישאר וללמוד עם החברים.

01:57:08:20 01:57:00:04
האם יש לך מקרים מיוחדים שנתקלת בהם
בחיים שלך ושתוכל לספר לי עליהם?

01:57:18:11 01:57:08:22
הזכרת לי דבר אחד, כשהייתי בגונדר,
לומד ב"צדיקו יוחנס",

01:57:28:06 01:57:18:14
הייתי אחראי על הכיתה, אז התלמידים
שבאים מכפרים מרוחקים,

01:57:35:09 01:57:28:11
היו מביאים אוכל מהבית וזה היה
מתקלקל להם אחרי כמה ימים,

01:57:47:14 01:57:35:11

התייעצתי עם התלמידים האלה, והעליתי
רעיון שנקים עמדה להכנת תה, בהתנדבות,

01:57:50:11 01:57:47:20
הם שאלו איך נוכל לספר
להנהלה על הרעיון?

01:57:54:24 01:57:50:13
אמרתי להם שאם הם מסכימים אז אני
אוכל לספר על זה למנהל בית הספר,

01:58:02:14 01:57:55:02
הם התנגדו, כי הם חוששים
שהמנהל לא ירשה,

01:58:06:06 01:58:02:16
אמרתי להם שלגבי זה אין להם מה
לחשוש שישאירו את הטיפול לי,

01:58:12:12 01:58:06:09
הייתה תלמידה אחת,
הייתה תלמידה מאוד חרוצה,

01:58:16:22 01:58:12:16
היא אמרה לכולם,
למה לא לתת לי הזדמנות,

01:58:20:13 01:58:17:00
היא אמרה או שהוא יקבל מכות
ויחזור או שהוא יקבל אישור,

01:58:26:02 01:58:20:16
הם הסכימו לבסוף,
ואני הלכתי למנהל בזמן ההפסקה,

01:58:30:05 01:58:26:06
כשדיברתי איתו, הוא שאל
איך אני יכול לעשות את זה,

01:58:41:03 01:58:30:07
אמרתי שיש ילדים עניים שבאים בלי לאכול,
לכן אנחנו נגייס כסף ונקים פינת תה,

01:58:44:10 01:58:41:07
שאלתי אם הוא יכול לעזור
לנו עם זה, הוא אמר שכן.

01:58:47:24 01:58:44:14
שאל אותי מי אתם וכמה אתם,
ואני נתתי לו רשימה שמית של התלמידים,

01:58:52:24 01:58:48:01
הוא נתן לי אישור בכתב,
וגם נתן לי מקום איפה להקים העמדה,

01:58:58:00 01:58:53:03
כשאתה אומר, מקום,
האם זה מקום פתוח ומבנה סגור?

01:59:05:17 01:58:58:02
יש רחבה מוקפת גדר,
הוא נתן לי מקום בתוך הרחבה,

01:59:13:03 01:59:05:22
אין לנו כיריים, אנחנו משתמשים במן
מתקן שמשמש לשריפת פחם,

01:59:24:03 01:59:13:06
בהתחלה התחלנו עם השקעה
של ביר אחד, קנינו לחם וסוכר,

01:59:37:18 01:59:24:07
אנשים לא האמינו. התחלנו למכור
תה ולחמנייה אחת בעשר אגורות,

01:59:42:17 01:59:37:24
איפה קניתם את הלחם והסוכר?
ומי קנה אותם?

01:59:45:22 01:59:42:20
את הלחם קנינו בעיר.
-בכסף שלכם?

01:59:51:09 01:59:45:24
כולם הוציאו סכום מסוים,
גם הרבה אנשים אחרים עזרו לנו.

01:59:58:13 01:59:51:14
אחרי זה כבר לא רק התלמידים באו לקנות
מאיתנו אלא גם המורים והמנהלים היו קונים.

02:00:08:20 01:59:58:18
הם קראו לעמדה
"פינת התה של איסייאס ואברהם".

02:00:15:18 02:00:08:23
השתמשו בעמדה זו לאורך הרבה זמן.
אחרי זה כבר לקחו את הרעיון,

02:00:21:01 02:00:15:21

ופתחו עמדות גם במקומות אחרים.
- יוזמה מעולה.

02:00:25:06 02:00:21:04
כך הצלחתי להכניס מעשה התנדבותי כזה.

02:00:38:06 02:00:25:08
דבר אחד שאני לא אשכח הוא כשהייתי אחראי
על התלמידים, אמרו לנו ללכת ל"לימלימו",

02:00:42:16 02:00:38:11
לאן?
- להר שנקרא "לימלימו".

02:00:47:18 02:00:42:20
המטרה הייתה כדי לפזר חומרי
הדברה מסביב להר.

02:00:51:03 02:00:47:23
כשהגענו לשם מצאנו הר ענק
ואין לנו דרך לרדת למטה,

02:00:55:20 02:00:51:06
באיזה אזור זה נמצא?
- זה נמצא באזור ווגרה. זה בצפון המדינה.

02:01:06:04 02:00:55:23
הלכנו לשם ברכב, הרכב נוסע
עם כביש מעוקל ומפותל מאוד,

02:01:10:17 02:01:06:09
הכביש על ההר, כשהרכב ניכנס לפיתול,
זה נראה כאילו הולך ליפול לתהום,

02:01:16:10 02:01:10:21
זו הפעם הראשונה שנסעתי ברכב,
- על אחת כמה וכמה בדרך מפותלת כזו!

02:01:21:04 02:01:16:13
כביש בעייתי מאוד.
שמעתי על "לימלימו" הרבה,

02:01:25:12 02:01:21:07
אבל כשראיתי את זה במציאות,
לא האמנתי למראה עיניי,

02:01:30:05 02:01:25:14
כל החברים שהיו איתי ברכב בכו,
אמרו שמעדיפים ללכת ברגל,

02:01:36:14 02:01:30:08
הראש לי התחיל להסתובב
עם כל ההתפתלות, ממש כאב לי הראש,

02:01:41:06 02:01:36:16
ביקשתי שיורידו אותי מהרכב,
אבל הנהג אמר שאי אפשר,

02:01:46:12 02:01:41:08
גם הדברנו הרבה לפני זה, אבל התעקשתי
שאני חייב לרדת כי אני ממש חולה,

02:02:01:10 02:01:46:14
בא לי להקיא. הנהג סירב להוריד אותי,
בסוף עצמתי את עיניי עד שירדנו את כל ההר,

02:02:09:02 02:02:01:12
בחזרה היה יותר קל, כי זו הייתה עליה,
אבל הירידה ממש מפחידה,

02:02:13:20 02:02:09:05
אחרי זה כבר הלכתי לשם
שתיים שלוש פעמים והיה לי קל,

02:02:21:13 02:02:13:23
זה היה אחד הדברים המפחידים ביותר שהיה
לי ומה שחיזק את הקשר שלי עם החברים.

02:02:31:20 02:02:21:15
מתי התחתנת? באיזה גיל?
- התחתנתי בגיל שלושים.

02:02:34:10 02:02:31:23
אחרי שהגעת לארץ?
- כן.

02:02:37:23 02:02:34:14
כמה ילדים יש לך?
- יש לי חמישה ילדים.

02:02:45:06 02:02:38:03
שאלה אחרונה, מהחיים באתיופיה,
למה אתה הכי מתגעגע?

02:02:51:22 02:02:45:09
מה שאני הכי מתגעגע לחיים
באתיופיה הוא לחיים בכפר,

02:03:01:02 02:02:52:06
אחרי שהגעתי לארץ, ביקרתי שם שבע פעמים,

אפילו פעם אחת לא משכו אותי הערים,

02:03:10:01 02:03:01:05
אלא הכפרים, אוויר הצח, הריח של הפרות,
העצים, אני מתגעגע לכל אלה,

02:03:18:13 02:03:10:12
חוץ מחוסר בהשכלה,
אין מדינה כמו אתיופיה, יש לה הכל,

02:03:28:24 02:03:18:15
אבל היא ענייה. כשאני רואה את כל זה,
אני עם החברים שלי, כשניים עשר חברים ביחד,

02:03:36:10 02:03:29:03
הולכים לשם ביחד ומבזבזים המון כסף,
אבל אני לא מחשב את זה כבזבז,

02:03:45:09 02:03:36:13
כי זה המקום שנולדנו בו וגדלנו בו וזה
לא אמור להפריע לנו לבזבז הרבה כסף שם,

02:03:49:19 02:03:45:11
כשאני חוזר משם,
אני חוזר רענן ושמח,

02:03:58:04 02:03:49:21
זה הכל אבל לחשוב על העבר
שלא מחזירים אותו,

02:04:01:07 02:03:58:06
אם היה ניתן להחזיר אותו אז זה היה טוב,

02:04:06:02 02:04:01:10
אני באופן אישי כל כך רציתי לראות
את המקום בו היה הבית שהנזיר,

02:04:10:24 02:04:06:11
אבל לא יצא לי לעזות את זה בסוף.
- הבית קיים עד היום?

02:04:16:15 02:04:11:02
גם אם הבית לא קיים, אני רציתי לראות
את המקום, כי אני לא שכחתי את האזור,

02:04:22:01 02:04:16:17
הרבה אנשים הלכו לשם וראו את המקום,
אבל לי, לא יא לי עד כה.

02:04:29:10 02:04:22:03

בעזרת ה' אם הלך ואראה את המקום,
אני מבחינתי סיימתי, עשיתי את שלי.